

Landstingsstyrelsens protokoll

Sammanträdet den 23 april 2013

§ 67 - 96

Beslutande

Kent Ögren (S), ordf	Agneta Granström (MP)
Britt Westerlund (S), v ordf	Kenneth Backgård (NS)
Anders Öberg (S)	Dan Ankarholm (NS)
Agneta Lipkin (S)	Johnny Åström (NS)
Leif Bogren (S)	Mattias Karlsson (M)
Tomas Vedestig (S), ersättare	Hans Swedell (M)
Gunnel Sandlund (V), ersättare	Stefan Tornberg (C)
Monica Carlsson (V)	

Ersättare och handläggare (hela eller delar av sammanträdet)

Jens Sundström (FP), ersättare	Hans Rönqvist, ekonomidirektör
Gunnar Persson, landstingsdirektör	

Sekreterare

Inga Gustafsson

Justerat den 29 april 2013

Justerat den 29 april 2013

Kent Ögren, ordförande

Mattias Karlsson, justerare

Bevis

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på landstingets officiella anslagstavla den 30 april 2013. Överklagandetiden utgår den 22 maj 2013.

Inga Gustafsson

Val av protokolljusterare.....	3
Slutlig föredragningslista	3
Närvarorätt	3
För kännedom	3
Rapporter från styrelseledamöter.....	3
Information om regionfrågan	4
Landstingsdirektörens rapport.....	4
Huvudavtal om nationella invånartjänster	4
Finansiering av platser för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring år 2013	5
Revidering av utvecklingsplan för Sunderby sjukhus	6
Hälsocentraler	10
Sammanlagning av hälsocentraler	11
Investeringar 2013	11
Revisionsrapport Granskning av årsredovisning 2012.....	13
Yttrande över remiss processrättsliga konsekvenser av påföljdsutredningens förslag (Ds 2012:54)	14
Yttrande över Ett laboratorienätverk för smittskydd och mikrobiologi i Sverige	15
Yttrande över Proportionalitet i val samt förhandsanmälan av partier och kandidater (SOU 2012:94)	16
Yttrande över delbetänkandet (SOU 2012:76) Utbildning för elever i sambandsvård och fjärr- och distansundervisning	20
Hemslöjdsverksamheten.....	22
Bidrag till Sjung och minns - musikprogram på äldreboenden i Norrbotten..	23
Bidrag till Internationell Kulturfestival 2013	24
Fördelning av statliga medel enligt den nya kultursamverkansmodellen	27
Slutrapport från projektet Best Agers 2010-2012.....	28
Antagande av åtgärdsprogrammet för klimat- och energiarbetet i Norrbotten 2013-2015	36
Medfinansiering till Socialt företagande på landsbygden - introduktion o ch träning för att skapa ett eget arbete	39
Medfinansiering till Sápmi Awards	41
Medfinansiering till LTU Biosyngas Centre	44
Ågardirektiv till Garnisfastigheter AB.....	48
Medfinansiering till Go Business – Next step.....	50
Yttrande till förvaltningsrätten över överklagat styrelsebeslut	53

§ 67

Val av protokolljusterare

Ledamoten Mattias Karlsson (M) utses till att jämte ordföranden justera protokollet.

§ 68

Slutlig föredragningslista

Föredragningslistan fastställs efter komplettering med ärendet Medfinansiering till Go Business – Next step.

§ 69

Närvarorätt

Beslutas att hela dagens sammanträde ska vara offentligt.

§ 70

För kännedom

Delegationsbeslut m m enligt bilaga.

§ 71

Rapporter från styrelseledamöter

- Kenneth Backgård (NS) rapporterar från AER:s arbetsgruppsmöte inom energi och klimat den 28 februari i Wels, Österrike.
- Monica Carlsson (V) rapporterar från konferensen Youth as a source and a lever of regional growth in times of crises den 8 mars i Warszawa.

§ 72

Information om regionfrågan

Kent Ögren (S) informerade om att yttrande över promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Västernorrlands och Norrbottens län är under utarbetande. Yttrandet ska fastställas av landstingsstyrelsen 28 maj.

Vidare pågår arbetet med att ta fram en projektplan för det interna arbetet i regionfrågan. Planen ska fastställas av styrelsen.

§ 73

Landstingsdirektörens rapport

Dnr 17-13

Landstingsdirektörens rapport enligt bilaga.

§ 74

Huvudavtal om nationella invånartjänster

Dnr 949-13

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen (87 - 2012) ställde sig i maj 2012 bakom den långsiktiga handlingsplanen 2013 – 2018 samt verksamhetsplanen för år 2013 för Centrum för eHälsa i samverkan (CeHis). I planerna redovisas landstingens och regionernas gemensamma satsningar för utvecklingen inom e-hälsaområdet via CeHis.

Ett av de centrala programområdena avser utveckling och förvaltning av invånartjänster. I anslutning till behandling av handlingsplanen 2013 – 2018 och verksamhetsplanen 2013 för CeHis har landstingen gemensamt kommit överens om att uppdra till Stockholms läns landsting (SLL) att driva det nationella konceptet för invånartjänster. Uppdraget innebär att SLL från och med 2013 övertar uppdraget från Inera AB som tidigare ansvarat för programområdet invånartjänster.

Med anledning av SLL:s övertagande av invånartjänsterna har ”Huvudavtal om nationella invånartjänster” upprättats mellan SLL och samtliga landsting och regioner. I avtalet regleras uppdraget från landsting/regioner till SLL samt samarbetet mellan CeHis som beställare av nationella tjänster och SLL som utförare av tjänsterna.

Finansiering av åtagandena enligt avtalet inryms inom de medel landstinget avsatt för finansiering av sin del av åtagandena i verksamhetsplanen för CeHis 2013.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av det redovisade förslås att landstingsstyrelsen fattar följande beslut:

- Huvudavtal om nationella invånartjänster mellan Norrbottens läns landsting och Stockholms läns landsting godkänns.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 75

Finansiering av platser för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring år 2013

Dnr 950-13

Ärendebeskrivning

Sveriges Kommuner och Landsting antog 2004 en ny modell för planering och finansiering av specialiseringstjänstgöring för tandläkare. I den regionaliserade modellen avdelas 8 utbildningsplatser särskilt för att trygga behovet av rekrytering till fakulteterna. Två platser finns vid tandläkarhögskolan i Umeå. Utbildningsplatserna betalas solidariskt av samliga huvudmän i förhållande till huvudmannens andel av totalbefolkningen i riket.

Efter beslut vid landstingsdirektörmöte den 14 februari 2008 samfinansierar landstingen och regionerna ytterligare 6 platser i anslutning till den odontologiska forskarskolan. De tillkommande platserna växlas in i modellen baserat på disputation relaterat till hur befintliga platser är tillsatta. För år 2013 räknas för första gången två nya platser in, en för Region Skåne och en för Västerbottens läns landsting, vilket innebär att den totala ersättningen baseras på 10 platser.

För år 2013 är Norrbottens läns landstings andel 170 tkr för de solidariskt finansierade platserna. Bilaga 1

De övriga ST-platserna i respektive region finansieras solidariskt av regionens huvudmän i förhållande till huvudmannens andel av befolkningen i regionen. I norra regionen finns 5 ST-platser i Umeå. För år 2013 är Norrbottens läns landstings andel 919 tkr. Bilaga 2

Totala kostnaden för Norrbottens läns landsting blir således 1 089 tkr. Pengarna utbetalas till Västerbottens läns landsting och kostnaden belastar division Folktandvård.

Beredningens förslag

Rekommendationen antas.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 76

Revidering av utvecklingsplan för Sunderby sjukhus

Dnr 951-13

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Landstingsstyrelsen gav den 31 maj 2007 landstingsdirektören i uppdrag att ta fram en plan för framtida verksamhet och lokalanvändning vid Sunderby sjukhus. Bakgrunden var att det gått sju år sedan sjukhuset togs i drift och under tiden hade en mängd organisatoriska och verksamhetsmässiga förändringar skett inom hälso- och sjukvården i länet.

Utredningen skulle omfatta:

- Riktlinjer för vilken verksamhet som ska bedrivas vid sjukhuset.
- Presentera förslag till disposition och ytbehov.
- Lösningar som innebär att kostnadsnivån vid framtida investeringar hålls nere.
- Vägledning för att bedöma behovet av investeringar och bedömningar att av konsekvenserna av att avstå från investeringar.
- Tidsplan för utförande.

Landstingsdirektören uppdrog åt dåvarande platschef Anna Greta Öberg att leda översynen. Arbetet bedrevs med en bred förankring inom samtliga verksamheter vid sjukhuset samt med en referensgrupp med fackliga företrädare.

Utvecklingsplanfebruari 2009

Översynen, som presenterades i form av en utvecklingsplan, redovisade ett omfattande behov av förändringar av lokalanvändningen vid sjukhuset samt pekade på att en utökning av den totala lokalytan var nödvändig för att tillgodose befintliga och kommande behov. Översynen konstaterade också att det var brådskande att påbörja om- och tillbyggnaden för att skapa goda förutsättningar för i första hand läkarutbildningen.

Utvecklingsplanen fastställdes av landstingsstyrelsen den 5 februari 2009. I beslutet gavs medgivande för projektering av de redovisade etapperna C/F och E. Landstingsdirektören gavs i uppdrag att genomföra projekteringen

samt att fortsätta beredningen av utvecklingsplanen och successivt återkomma till styrelsen med rapport och förslag till åtgärder. Planen kompletterades i mars 2010.

Patienthotell

Den 31 maj 2011 tog landstingsstyrelsen beslut om nybyggnad av patienthotell vid sjukhuset och den 27 september 2012 togs beslut om en investering beträffande hotellet på totalt 154 miljoner kronor. Hotellet inrymmer 70 rum med tillhörande serviceutrymmen. Fyra av rummen är familjelägenheter. Verksamheten vid hotellet ska bedrivas utifrån ett koncept med möjlighet till en viss medicinsk service till de gäster som bor på hotellet. Det innebär att det kommer att vara bemannat med vård- och servicepersonal dygnet runt. I oktober 2012 togs första spadtaget för hotellbygget och det beräknas vara byggklart våren 2014.

Information

Styrelsen har fortlöpande informerats om projektets fortskridande i landstingsdirektörens rapport.

Revidering av utvecklingsplanen

Under år 2012 gav landstingsdirektören huvudprojektledaren i uppdrag att genomföra en revidering av den befintliga utvecklingsplanen. Bakgrunden till är den snabba utvecklingen inom hälso- och sjukvården, internationellt och nationellt, och de specifika förändringarna som genomförts för att höja kvaliteten och tillgängligheten i vården samt att minska kostnaderna. Dessa förändringar har medfört ett behov av att se över och revidera utvecklingsplanen.

Exempel på åtgärder som lett till behov av att se över utvecklingsplanen är t ex förändringen inom akutkirurgin vid kusten samt hemtagning av sjukvård från Norrlands universitetssjukhus i Umeå. Det gäller exempelvis PCI, cancervård, kärlkirurgi och hematologi.

Förändrad eller ny verksamhet ställer krav på lokalanpassning, både vad gäller var lokalerna ska vara belägna inom sjukhuset för att underlätta vårdprocesserna och lokalernas totala yta. De centrala myndigheternas påpekanden i aktuella tillsynsärenden måste också beaktas. Det gäller exempelvis akutmottagningens lokaler som varit föremål för både Socialstyrelsens som Arbetsmiljöverkets tillsyn

Arbetet med revideringen av utvecklingsplanen har bedrivits i en omfattande dialog och med en bred förankring inom samtliga verksamheter vid sjukhuset samt med en referensgrupp med fackliga företrädare.

Föreliggande förslag är en revidering och uppdatering av den utvecklingsplan som landstingsstyrelsen fastställde 2009 inklusive de förändringar som gjordes 2010. Den tar upp de visioner och mål som finns för sjukhuset, planeringsprocessen, de nationella trenderna inom sjukvården, vården i Norrbotten, vårdens organisation och landstingets miljöpolicy. Avsnittet "Sunderby sjukhus i framtiden" tar upp behovet av lokalförändringar, verksamhet för verksamhet, samt identifierar de expansionsmöjligheter som finns i befintlig huvudbyggnad eller i direkt anslutning till denna. Ett förslag till ny disposition av lokalerna presenteras, liksom en etappindelning och en preliminär tidsplan.

Förändringar berör främst följande verksamheter:

- Barnsjukvården
- Kvinnosjukvården
- Huvudentré med restaurang och ökade patientytor
- Lokaler för klinisk forsknings- och träningscentrum
- Stödfunktioner, ny administrativ byggnad
- Intensivvårdsavdelning, fler intensivvårdsplatser

Generellt gäller också att den regionaliserade läkarutbildningen leder till ett ökat behov av undervisningsrum och arbetsplatser vid samtliga vårdverksamheter.

Från och med år 2014 kommer en ny organisation för hälso- och sjukvården i Norrbotten att införas. Den nya organisationen innebär två hälso- och sjukvårdsdivisioner (divisionerna Närsjukvård och Länssjukvård) istället för nuvarande fem divisioner. Eventuella konsekvenser av förändringen för lokalbehoven vid Sunderby sjukhus är i dagsläget svåra att uppskatta. Det har därför inte berörts i utvecklingsplanen annat än översiktligt.

Utvecklingsplanen ska inte ses som definitiv utan som ett levande dokument som med nödvändighet kommer att förändras under resans gång utifrån tillkommande behov och förändrade prioriteringar.

Yttrande och förslag till beslut

Landstingsstyrelsen konstaterar att den reviderade utvecklingsplanen ger en god bild av de lokalmässiga utmaningar som Sunderby sjukhus står inför mot bakgrund av utvecklingen inom hälso- och sjukvården och de förändringar som skett i Norrbotten. Den utgör en bra grund inför den fortsatta utvecklingen vid sjukhuset, inte minst genom att den pekar ut möjliga områden för expansion, med bevarande av en logistisk helhetssyn.

I förhållande till utvecklingsplanen 2009 har betydande satsningar genomförts och genomförs fortfarande vid Sunderby sjukhus. Det gäller exempelvis iordningställande av lokaler för Utbildningscentrum, nytt patienthotell, coronarangiolog och parkeringsplatser.

De återstående samlade behoven av lokalförändringar, som finns upptagna i planen innebär, vilket styrelsen också konstaterade 2009, ett ekonomiskt åtagande som uppgår till betydande belopp. Det är därför inte möjligt, i rådande ekonomiska läge, att ta beslut om genomförande av alla delar i planen.

I det fortsatta arbetet prioriteras etapp D/E, det vill säga lokaler för akutmottagning, röntgen, operation, sterilcentral och intensivvård. Etappen kommer att bli föremål för styrelsens beslut inför en projektering. Övriga behov kommer att redovisas successivt för prövning i landstingsstyrelsen med avseende på prioriteringsordning och ekonomiska möjligheter att genomföra förslagen.

Mot denna bakgrund föreslås att landstingsstyrelsen fattar följande beslut:

- 1 Den reviderade utvecklingsplanen för Sunderby sjukhus godkänns som underlag för fortsatt planering av ny-, om- och tillbyggnationer.
- 2 Landstingsdirektören ges i uppdrag att successivt återkomma till styrelsen med rapport, och förslag till åtgärder och beslut där så är erforderligt avseende etapp D/E samt övriga projekt kopplade till utvecklingsplanen.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Stefan Tornberg (C):

- 1 Förslaget till reviderad utvecklingsplan för Sunderby sjukhus avslås.
- 2 Landstingsdirektören ges i uppdrag att återkomma till styrelsen med:
  - a. Förslag på verksamheter som kan utlokaliseras från Sunderby sjukhus till övriga sjukhusorter i länet.
  - b. Förslag på poliklinisk verksamhet som kan lokaliseras utanför sjukhuset.
  - c. Förslag på verksamhet där en ökad samverkan med andra vårdgivare kan minska behovet av investeringar i Sunderby sjukhus.

Yrkande 3

Kenneth Backgård (NS):

- Punkt 2 i yrkande 2 läggs till beslutsförslaget.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först proposition på yrkandena 1 och 2 och finner att yrkande 1 vinner majoritet. Därefter ställer ordföranden proposition på yrkande 3 och finner att det avslås.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation 1

Av Stefan Tornberg (C):

Sunderby Sjukhus projekterades ”dumsnålt” för att kunna presenteras som ett alternativ till en om- och tillbyggnad av de befintliga sjukhusen i Boden och Luleå. Lokalerna var redan när sjukhuset togs i bruk år 2000 för små för att kunna erbjuda en acceptabel behandlings- och arbetsmiljö. Sedan projekteringen av det nya sjukhuset i Sunderbyn har det också skett en utveckling inom sjukvården som ställer nya krav på den fysiska sjukhusmiljön. Allt detta motiverar en utveckling av den fysiska miljön vid Sunderby Sjukhus.

Centerpartiet kan däremot inte medverka till investeringar i om- och tillbyggnad vid Sunderby Sjukhus utan att alternativ presenterats. Det är inte långsiktigt hållbart, varken ekonomiskt, politiskt eller vårdmässigt, att fortsätta utbyggnaden av Sunderby Sjukhus samtidigt som välfungerande verksamheter läggs ned på övriga sjukhusorter. Därför måste alternativ som lokalisering av verksamhet utanför sjukhuset och utlokalisering av verksamhet till övriga sjukhusorter seriöst prövas innan ytterligare beslut om utbyggnad av Sunderby Sjukhus fattas.

Reservation 2

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS) och Dan Ankarholm (NS) till förmån för yrkande 2.

Särskilt yttrande

Jens Sundström (FP) biträder yrkande 3.

§ 77

Hälsocentraler

Dnr 952-17

Ärendebeskrivning

I och med införande av vårdval i primärvården har en konkurrenssituation uppkommit för landstingets vårdcentraler. Knappt 15 procent av länets befolkning har sedan år 2010 valt att lista sig vid en privat driven vårdcentral. Detta har skapat ett starkt omvandlingstryck på primärvården i länet och behovet av att profilera sig i förhållande till de privata vårdgivarna är stort och tilltagande.

Parallellt med denna utveckling har landstinget valt att profilera sig starkare på folkhälsoarbete och betona förebyggande insatser inom hela hälso- och sjukvården med särskild betoning på primärvården.

I denna situation är det naturligt att överväga om begreppet vårdcentral börjar bli förlegat i förhållande till den mer aktivt inriktade hälsoinriktning som hälso- och sjukvården förväntas inta successivt.

Mot denna bakgrund har förslag lagts fram om att ändra begreppet vårdcentral till hälsocentral för att tydligt markera den betoning av förebyggande insatser som hälso- och sjukvården ska ha.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av det redovisade förslået att landstingsstyrelsen fattar följande beslut:

- Bytet till begreppet hälsocentral och förändringen av logotypen för de av landstinget bedrivna primärvårdsenheterna godkänns.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 78

Sammanslagning av hälsocentraler

Dnr 953-13

Ärendebeskrivning

Under sommaren 2013 kommer hälsocentralerna i Gällivare (Forsen) och Malmberget (Malmbergets vårdcentral) att läggas samman till en gemensam hälsocentral med placering i lokaler i anslutning till sjukhuset i Gällivare.

Bakgrunden till sammanslagningen är behovet av att förbättra hälsocentralernas ekonomi till följd av lokal konkurrens genom att många patienter valt att lista sig vid en privat driven vårdcentral. En annan anledning är att hälsocentralen i Malmberget i en nära framtid inte längre kan användas till följd av konsekvenser av gruvbrytningens utbredning i Malmberget. Landstingets primärvård kommer även fortsättningsvis att ha viss verksamhet kvar i Malmberget som service till befolkningen där.

Inför sammanslagningen har det genomförts en namntävling bland hälsocentralernas personal. Det förslag som fått starkast stöd är namnet Laponia hälsocentral.

Förslag till beslut

Med hänvisning till det redovisade förslå att landstingsstyrelsen fattar följande beslut:

- Sammanslagningen av Gällivare hälsocentral och Malmbergets hälsocentral godkänns.
- Den sammanslagna hälsocentralens namn ska vara Laponia hälsocentral.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 79

Investeringar 2013

Dnr 16-13

Ärendebeskrivning

I Landstingsplan 2013 har fullmäktige angett den totala nivån för investeringar i inventarier och fastigheter, inklusive investeringar för externa hyresgäster, till 380 000 tkr samt bemyndigat landstingsstyrelsen att besluta om investeringar upp till denna nivå. Vidare finns ett ackumulerade investeringsbeslut från 2010 om 24 642 tkr som ej verkställts i samband med om-

byggnationerna vid Sunderby sjukhus. Totalt ackumulerade investeringsbeslut uppgår till 404 642 tkr

Styrelsen har tidigare beslutat och fördelat investeringar för 182 291 tkr för år 2013. Vid beslut om nedanstående förslag har styrelsen beslutat om investeringar för 275 175 tkr, varav Sunderby sjukhus avser 26 591 tkr.

Följande fastighetsinvestering föreslås:

Ombyggnad för äldreboende i Gällivare sjukhus

Gällivare kommun önskar bygga om befintligt sjukhem i Gällivare sjukhus till äldreboende med normal lägenhetsstandard och anpassat till dagens krav och behov. Ombyggnationen omfattar ca 5 000 m² lokaler i sjukhuset, samt ca 1 500 m² utvändigt mark för äldreboendets utomhusaktiviteter.

Gällivare kommun tecknar ett nytt hyresavtal med Landstinget, som genomför samt finansierar ombyggnationen, och ombyggnadskostnaden läggs in i hyran.

Kostnaden för projektet inklusive tidigare beslutade projekteringskostnad om 6 000 tkr (Lst 130305) blir 92 884 tkr.

Start av ombyggnadsprojekt förutsätter att Gällivare kommun fattar beslut om att teckna hyresavtal för lokalerna.

Objekt	Totalt	Varav				
		Fastigh invest	Verksamhetsinventarier och utrustning	Drift	Statsbidrag	
			Disponeras i byggenrepre-naden	Disponeras av verksamheten		
Ombyggnad för äldreboende i Gällivare sjukhus.	92 884	92 884				
SA	92 884	92 884				

Förslag till beslut

Angivet objekt får igångsättas förutsatt att hyresavtal med Gällivare kommun tecknats.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Mattias Karlsson (M):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 80

Revisionsrapport Granskning av årsredovisning 2012

Dnr 729-13

Ärendebeskrivning

PwC har på uppdrag av landstingets revisorer granskat årsredovisningen för 2012. Granskningens uppdrag har varit att bedöma om landstingets årsredovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed samt om räkenskaperna är rättvisande. Vidare ingår i uppdraget att bedöma efterlevnaden av balanskravet samt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om.

Revisorerna konstaterar att:

- Årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven i lagen om kommunal redovisning samt i övrigt är upprättad enligt god redovisningssed. Räkenskaperna bedöms som rättvisande och årsredovisningen bedöms i allt väsentligt redogöra för utfallet av verksamheten, dess finansiering och den ekonomiska ställningen.
- Landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans 2012.
- Samtliga tre finansiella måltal uppnås för 2012. Den finansiella målfyllnelsen bedöms som god men med notering om att årets resultat delvis beror på de intäkter av engångskaraktär som fallit ut under året.
- Landstingets ekonomiska situation och utveckling bedöms fortsatt svag. Divisionerna redovisar ett sammantaget underskott på 138 miljoner kronor mot budget. Av 135 miljoner kronor i sparplaner så lyckades divisionerna spara 99 miljoner kronor. Målet uppnås alltså inte även om det är en procentuell förbättring i jämförelse med föregående år.
- Utifrån årsredovisningen görs bedömningen att det verksamhetsmässiga resultatet endast delvis är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om. I likhet med tidigare påpekande så lämnar däremot inte landstingsstyrelsen sin samlade bild av om de anser att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för god ekonomisk hushåll-

ning. Detta är något som åligger styrelsen, vilket framgår av den kommunala redovisningslagen (KRL 4.5).

Förslag till beslut

Rapporten läggs till handlingarna med följande kommentarer:

Styrelsen konstaterar att revisorerna bedömer landstingets årsredovisning i allt väsentligt uppfylla kraven i lagen om kommunal redovisning samt i övrigt upprättad enligt god redovisningssed. Revisorerna bedömer räkenskaperna som rättvisande och årsredovisningen bedöms i allt väsentligt redogöra för utfallet av verksamheten, dess finansiering och den ekonomiska ställningen. Samtliga tre finansiella mål uppnås och landstinget lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans 2012.

Då behovet av kostnadsreduktioner även fortsatt är betydande antog styrelsen i maj 2012 en ekonomisk handlingsplan för att nå en ekonomi i balans år 2014. Planen har följts upp vid delårsbokslutet per augusti samt vid årsbokslutet. I planen för 2012 fanns åtgärder motsvarande 113 mkr, landstingets verksamheter nådde 118 mkr. En reviderad plan för 2013 har tagits fram och fastställts vid styrelsemötet i mars.

Styrelsens analys av om landstingets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning har utvecklats i årsredovisningen genom en sammanfattande bedömning av målpuppfyllelsen för respektive delmålområde. Inom landstinget pågår arbete kring översynen av styr- och planeringsprocessen inför 2014. I samband med det arbetet kommer landstinget beakta att det ska vara möjligt att göra en sammanfattande bedömning av målpuppfyllelsen.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 81

Yttrande över remiss processrättsliga konsekvenser av påföljdsutredningens förslag (Ds 2012:54)

Dnr 536-13

Ärendebeskrivning

Norrbottnens läns landsting har getts möjlighet att yttra sig avseende processrättsliga konsekvenser av påföljdsutredningens förslag (Ds 2012:54). Yttrandet ska vara Justitiedepartementet tillhanda senast den 13 maj 2013.

Betänkandet

Påföljdsutredningen (Ju 2009:11) överlämnade sitt betänkande nya påföljder (SOU 2012:34) till regeringen den 31 maj 2012. Utredningen hade i uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet för såväl vuxna som unga lagöver-

trädare. Norrbottens läns landsting tillstyrkte den utredningens förslag den 1 november 2012. Detta betänkande är kopplat till utredningen nya påföljder och syftar till att utreda vilka processrättsliga konsekvenser påföljdsutredningens förslag kan innebära. I det arbetet har man bl.a. kommit fram till att de förslag som lämnas i betänkandet påverkar i olika avseenden personer som misstänks, åtalas och döms för brott, polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten, personer som anlitas som försvarsadvokater, de allmänna domstolarna och Kriminalvården.

Landstinget påverkas i ringa grad av lagda förslag.

Förslag till beslut

Följande yttrande avges:

Norrbottens läns landsting tillstyrker utredningens förslag.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 82

Yttrande över Ett laboratorienätverk för smittskydd och mikrobiologi i Sverige

Dnr 572-13

Ärendebeskrivning

Norrbottens läns landsting har fått möjlighet att yttra sig över förslag till Smittskyddsinstitutets (SMI:s) laborativa verksamhet samt ett förslag till utveckling av ett laboratorienätverk med syfte att uppnå ökad effektivitet och minskad sårbarhet för smittskydd och mikrobiologi i Sverige. Nätverket föreslås innefatta sjukvårdshuvudmännens mikrobiologiska laboratorier, kommersiella laboratorier och myndighetslaboratorier.

Yttrandet ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 1 juni 2013.

Det finns en lång tradition vad gäller ansvaret för mikrobiologiska laboratorieanalyser i Sverige, där huvudprincipen har varit att staten ansvarat för analyser som utförts för nationell övervakning och sjukvårdshuvudmännen för analyser som behövts för den operativa handläggningen inom hälso- och sjukvården inklusive undersökningar enligt smittskyddslagen.

SMI gör bedömningen att myndigheten utöver detta:

- Bör ansvara för att hälso- och sjukvården har tillgång till de analyser som behövs för landets smittskydd genom en egen laboratorieverksamhet eller genom samarbete med externa laboratorier mot full kostnadstäckning. Dessa analyser inbegriper sådana som huvudmännens laboratorier inte själva hanterar, subtypningar och så kallad fätalsdiagnostik, men även analyser avseende högpatorgena smittämnen och andra smittämnen som i en krissituation kan påverka samhällsfunktionerna.

- Ska ansvara för nationell övervakning av smittsamma sjukdomar och av befolkningens skydd mot smittsamma sjukdomar. Detta förutsätter att sjukvårdshuvudmännen levererar nödvändiga laboratorieresultat, och i vissa fall prov, till SMI för analys och sammanställning. SMI bedömer att det utöver smittskyddslagets regler härvidlag kan krävas ytterligare samverkan alternativt normering. En sådan samverkan kan innebära att metoder harmoniseras så att resultat från olika laboratorier kan sammanställas för nationell analys.

SMI föreslår därför att:

- Ett laboratorienätverk för smittskydd och mikrobiologi i Sverige successivt inrättas genom att SMI bemyndigas träffa avtal om detta med sjukvårdshuvudmännen,
- Myndigheten bemyndigas träffa avtal med sjukvårdshuvudmännen om samverkan för harmonisering av molekylära typningsmetoder samt för insamling av prov eller av data från genomförda analyser,
- SMI tillsammans med Statens veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket och Totalförsvarets forskningsinstitut uppdras att fortsätta vidareutveckla myndighetssamverkan för krisberedskap samt med dessa myndigheter och sjukvårdshuvudmännen etablera ett nätverk för beredskap och utbrottshantering,
- SMI:s instruktion ändras i enlighet med dessa förslag.

Förslag till beslut

Följande yttrande avges:

Landstinget konstaterar att rapporten är väl genomarbetad och har inget att invända mot de förslag som lämnas.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 83

Yttrande över Proportionalitet i val samt förhandsanmälan av partier och kandidater (SOU 2012:94)

Dnr 466-13

Ärendebeskrivning

Norrbottnens läns landsting har getts möjlighet att yttra sig över Vallagskommitténs delbetänkande Proportionalitet i val samt förhandsanmälan av partier och kandidater (SOU 2012:94)

Vallagskommitténs uppgift är att se över delar av valsystemet. I en första etapp har utredningen behandlat frågor som rör proportionaliteten vid val, valkretsindelning och offentliga valförberedelser.

I delbetänkandet lägger kommittén fram förslag som rör:

- Proportionaliteten vid val till riksdagen, kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige.
- Valkretsindelningen för kommuner och landsting
- Förhandsanmälan av partier för deltagande i val och samtycke till kandidatur.
- Partisymboler på valsedlarna

Förslag till beslut

Följande yttrande avges:

Fördelning av mandat i allmänna val

En av utgångspunkterna för det svenska valsystemet är att det ska vara proportionellt. Syftet med detta är att åstadkomma ett styrkeförhållande mellan partierna i riksdagen som motsvarar den samlade väljarkårens röster. För att åstadkomma riksproportionalitet tillämpas ett system med utjämningsmandat.

Från valet 1991 fram till 2010 har sju partier varit representerade i riksdagen. Under denna period har nuvarande system klarat att fördela mandaten i överensstämmelse med valresultatet. Med den nuvarande partistrukturen räcker det inte längre med 39 utjämningsmandat för att uppnå riksproportionalitet. I 2010 års val till kommunfullmäktige förekom t ex avvikelser i 75 av 81 valkretsindelade kommuner. Skulle antalet partier öka ytterligare ökar risken för avvikelser från proportionell fördelning betydligt.

Kommitténs förslag: Nuvarande valsystem vid val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige kompletteras med bestämmelser om återföring av mandat i de fall ett parti fått fler mandat än som svarar mot riksproportionell mandatfördelning. Återförda mandat fördelas mellan övriga partier i respektive valkrets. För att minska risken för avvikelser och därigenom begränsa behovet av att återföra mandat föreslår kommittén också att första divisorn vid beräkningen av jämförelserna ändras från 1,4 till 1,2.

För att ytterligare förbättra förutsättningarna för proportionell mandatfördelning vid val till kommunfullmäktige föreslår kommittén att ett kommunproportionellt system införs med 9/10 fasta valkretsmandat och återstående utjämningsmandat. Vidare föreslås en småpartispärr på 3 procent i valkretsindelade kommuner och 2 procent i övriga kommuner.

Landstinget stödjer kommitténs förslag. Avvikelser från proportionellt valresultat har förekommit i de tre senaste landstingsvalen trots utjämningsmandat. För att säkerställa ett proportionellt valresultat stödjer landstinget förslaget om återföring av mandat och ändring av första divisorn till 1,2.

Landstinget är positivt till ett kommunproportionellt valsystem och att det införs en småpartispärr, samt att den ska ligga nära den naturliga spärren för

att inte minska förutsättningarna för att skapa hållbara majoriteter i fullmäktige.

Valkretsindelning

I ett kommunproportionellt valsysteem, som kommittén föreslår, förlorar valkretsindelningen betydelse för mandatfördelningen. Proportionell mandatfördelning garanteras oavsett hur valkretsindelningen görs. Därför anser kommittén att det inte är rimligt att en kommun ska tvingas göra en valkretsindelning som är praktiskt omotiverad eller rent av olämplig.

På samma sätt saknar valkretsindelningen betydelse även för landstinget. Därför bör inte landstingen tvingas att göra valkretsindelningar.

Kommitténs förslag: Skyldigheten att dela in landsting i valkretsar tas bort och huvudregeln blir att ett landsting utgör en valkrets. Landstingen ska dock ha möjlighet att valkretsindela förutsatt att varje valkrets beräknas få minst åtta fasta valkretsmandat.

Vidare föreslår kommittén att skyldigheten för större kommuner att valkretsindela också tas bort (fler än 24 000 invånare eller 51 ledamöter i fullmäktige). En kommun med fler än 36 000 invånare får delas in i valkretsar, med färre invånare måste det finnas särskilda skäl.

Landstinget delar utredningens uppfattning om att landstingen bör få större utrymme att själva avgöra om de vill göra en indelning i valkretsar eller ej. Valsedlarna varierar ofta i valkretsarna eftersom partierna vill garantera att olika intressen blir företrädda i fullmäktige.

Landstinget anser vidare att kommunerna bör få samma möjlighet att själva avgöra om de vill göra en indelning i valkretsar eller ej, både för att underlätta för proportionell mandatfördelning och för att valkretsarna i många fall förlorat sin betydelse eftersom partierna i stor utsträckning ändå väljer att gå fram med samma listor i de olika valkretsarna.

Anmälan om deltagande i val

Obligatorisk förhandsanmälan av partier för deltagande i val

En grundläggande princip för demokratiska val är att väljarna ska rösta i enlighet med ett rationellt grundat beslut i de frågor som valet gäller. Det betyder att väljarna inför ett val måste kunna ta ställning till olika alternativ på ett så bra underlag som möjligt. Från den synpunkten är det av vikt att det inför ett val står fullt klart vilka partier som deltar i valet och vilken politik dessa avser att föra om de får väljarnas förtroende.

Kommitténs förslag: Endast de partier som på förhand har anmält deltagande i ett val får delta i valet. Anmälan ska vara inkommen till Valmyndigheten senast 30 dagar före valdagen.

Partier som redan är representerade i den församling valet gäller ska anses anmälda. Partier som är representerade i riksdagen anses anmält för val i kommun, landsting och EU-parlamentet.

Anmälningsförfarandet kompletteras med en regel som hindrar anmälan av förväxlingsbar partibeteckning.

Landstinget instämmer i förslaget. Det är rimligt att medborgarna känner till vilka partier som ställer upp i valet. Det är också positivt att röster på oseriösa partier blir ogiltiga i de fall partierna inte gjort en föransmälan.

Landstinget stödjer också förslaget att anmälningsförfarandet kompletteras med en regel som hindrar att partibeteckningar kan förväxlas. Det är viktigt att väljarna lätt ska kunna skilja mellan partibeteckningarna på valsedlarna.

Obligatoriskt samtycke till kandidatur

De senaste valen har belyst behovet av att säkra att personer som sätts upp på valsedlar företräder partiet, är valbara och villiga att ställa upp. Det förutsätter dock att väljarnas rätt att på valdagen skriva ett nytt namn på valsedlarna försvinner.

Kommitténs förslag: Bara den som före valet skriftligen samtyckt till sin kandidatur ska kunna utses till ledamot eller ersättare. Om någon som inte samtyckt tagits upp på en valsedel ska namnet betraktas som obefintligt.

Landstinget instämmer i förslaget. Individens rätt att själv avgöra om hon eller han vill kandidera till ett parti väger tyngre än väljarnas rätt att på valdagen nominera och välja en person. Det är även en fördel att väljaren vet att den man röstar på är villig att ställa upp och har för avsikt att föra partiets politik.

Landstinget menar också att det kan upplevas kränkande att bli invald mot sin vilja eller för ett parti man inte sympatiserar med.

Partisymboler på valsedlarna

Valsedlarnas utformning ska underlätta för att göra partierna igenkännliga för väljarna. I samband med valet 2012 rapporterades det om ett antal missförstånd om vilka valsedlar som tillhörde vilka partier. En partisymbol kan underlätta igenkännandet.

Kommitténs förslag: Partibeteckningen ska få innehålla en partisymbol. Om ett partinamn eller partisymbol kan förväxlas med annat parti, ska registrering vägras. Partibeteckningen får tryckas i färg om partiet begär det.

Landstinget instämmer i förslaget. Det är positivt att valsedlar kan förses med en partisymbol under förutsättning att det går att skydda registrerade namn och partisymboler. Med partisymboler bör risken för förväxling av valsedlar minska.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS):

- Beslutsförslaget bifalls med undantag av andra stycket i landstingets förslag under rubriken Fördelning av mandat i allmänna val:

”Landstinget är positivt till ett kommunproportionellt valsystem och att det införs en småpartispärr, samt att den ska ligga nära den naturliga spärren för att inte minska förutsättningarna för att skapa hållbara majoriteter i fullmäktige.”

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS) och Dan Ankarholm (NS):

Utredningen föreslår spärrar som utestänger mindre partier. Landstingsmajoriteten stödjer den spärren i sitt remissyttrande. Vi gör inte det. Små partier också måste kunna delta i den politiska processen om man i kommunala val erövrar mandat oavsett procentuell storlek.

§ 84

Yttrande över delbetänkandet (SOU 2012:76) Utbildning för elever i samhällsvård och fjärr- och distansundervisning

Dnr 434-13

Ärendebeskrivning

Utredningens övergripande uppdrag har varit att klarlägga om regleringen i frågor som gäller utbildning för barn och unga vid hem för vård eller boende (HVB), särskilda ungdomshem och sjukhus eller annan motsvarande institution behöver förtydligas. I uppdraget har även ingått att utreda om distansundervisning i vissa fall bör vara ett alternativ till reguljär undervisning för elever i de obligatoriska skolformerna samt gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

För landstingets del är endast den särskilda undervisningen vid sjukhus aktuell. Därför kommer enbart denna del att beskrivas här.

Särskild undervisning vid sjukhus

Det framgår av skollagen att för elever som på grund av sjukdom eller liknande skäl *under en längre tid* inte kan delta i vanligt skolarbete ska särskild undervisning anordnas. Särskild undervisning på sjukhus eller en motsvarande institution omfattar elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Utredningen har i

uppdrag att analysera den nuvarande regleringen av den särskilda undervisningen vid sjukhus eller en motsvarande institution och, eventuellt föreslå hur regleringen kan förtydligas för att eleverna ska få en undervisning som så långt möjligt motsvarar den ordinarie undervisning som de inte kan delta i, och bli mer likvärdig över landet.

Begreppet ”under en längre tid” uppges leda till svårigheter att avgöra hur lång tid som avses. Utredningen bedömer att regleringen i detta avseende behöver förändras och föreslår att begreppet längre tid ska tas bort ur bestämmelsen om sjukhusundervisning. Behovet av undervisning handlar inte om hur länge eleven vårdas utan mer om elevens skolsituation i förhållande till vistelsen på sjukhus och sjukdomstillståndet.

Vidare föreslår utredningen att begreppet *någon annan institution eller en motsvarande institution* i skollagen ska ersättas med begreppet institution knuten till ett sjukhus. Tolkningen av vad som är en sådan institution har visat sig variera vilket har medfört en osäkerhet om tillämpningen.

Förordningen (1991:931) om statsbidrag till särskilda insatser på skolområdet omfattar bara elever i grundskolan. Förordningen föreslås ändras så att en huvudman inom skolväsendet även ska kunna få statsbidrag för elever i grundsärskolan, specialsolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som får särskild undervisning på sjukhus eller en institution knuten till ett sjukhus. Ändringen innebär att skollagen och förordningen om statsbidrag för särskilda insatser inom skolområdet kommer att överensstämma med varandra.

För att stödja, den pedagogiska ledningen, undervisningens organisation och klargöra sjukhuslärares arbetsuppgifter inom sjukhusundervisningen föreslår utredningen att Skolverket får ett uppdrag att *utarbeta allmänna råd alternativt stödmaterial* för särskild undervisning vid sjukhus eller vid en institution knuten till ett sjukhus. Arbetet ska bedrivas i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Den nya lagen träder ikraft den 1 april 2014 och ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2014.

Yttrandet ska vara departementet tillhanda senaste den 7 maj 2013.

Förslag till beslut

Följande yttrande avges:

Förslagen bedöms inte få några särskilda ekonomiska konsekvenser utan handlar om förtydliganden av ansvar som landstinget redan har. Landstinget ser positivt på de förslag som föreslås gällande den särskilda undervisningen vid sjukhus och instämmer i förslaget.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 85

Hemslöjdsverksamheten

Dnr 954-13

Ärendebeskrivning

Hushållningssällskapet Norrbotten organiserar hemslöjdsverksamheten från 2006 och är mottagare av verksamhetsbidrag från landstinget och det statliga bidraget som utbetalas från Statens Kulturråd enligt kultursamverkansmodellen och med så kallade koffertmedel.

Statens kulturråd bidrar med ett årligt bidrag som i år var 606 537 kronor med 0,61 % uppräkningsvilket tillsammans med landstingets årliga finansiering täcker merparten av kostnaderna för hemslöjdsverksamheten.

Övergång av hemslöjdsverksamheten till landstingets division Kultur och utbildning har diskuterats en längre tid och ses som en förutsättning för en starkare utveckling och profilering av hemslöjden i Norrbotten. Parterna och berörda anställda är positiva till förslaget. Hemslöjdskonsulenter har också uttryckt behov av en tätare samverkan med övriga kulturkonsulenter som arbetar med landstinget som huvudman.

Övergången sker som verksamhetsövergång enligt Lagen om anställningsskydd, paragraf 6b, vilket innebär att två anställda erbjuds fortsatt anställning i Norrbottens läns landsting med, i huvudsak, oförändrade anställningsvillkor.

Förhandling, med berörda arbetstagarorganisationer, om verksamhetsövergång är påbörjad men ej avslutad.

Förslag till beslut

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut:

- att övertagandet av hemslöjdsverksamheten från Hushållningssällskapet Norrbotten till division Kultur och utbildning genomförs från juli 2013.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS) och Mattias Karlsson (M):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS), Dan Ankarholm (NS), Mattias Karlsson (M) och Hans Swedell (M) till förmån för yrkande 2.

§ 86

Bidrag till Sjung och minns - musikprogram på äldreboenden i Norrbotten

Dnr 1713-12

Ärendebeskrivning

Seppo Härkönen, sångare och musiker har under en följd av år besökt äldreboenden runt om i Norrbotten. Arbetet startade år 2007 på initiativ av Norrbottens läns landsting som ett kultur och hälsaprojekt. *Sjung och minns* är ett minnesstimuleringsprogram och genomförs tillsammans med aktuella kommuner och ABF. Besöken sker på c:a 350 avdelningar per år.

”På många äldreboenden dör själen före kroppen”, menar arbetsterapeut Birgitta Andersson, som föreläst även här i Norrbotten och förespråkar vård-sånger i arbetet med äldre och med dementa personer. Sång avleder ångest och är en väg till kommunikation.

Projektet är under utveckling. Idag bedrivs en mycket uppskattad verksamhet i Pajala, Övertorneå, Jokkmokk, Gällivare och Luleå. Strävan är att nå Överkalix, Kiruna, Boden, Kalix och Haparanda. Seppo Härkönen är uppskattad, dels genom sina sånger men också genom sitt sätt att kommunicera med de gamla på de olika hemmen.

Deltagande kommuner medfinanserar med 400 tkr och ABF med 100 000 kr.

Ansökt belopp från NLL är 400 tkr.

Förväntat resultat

Verksamheten förväntas fortsätta genomföras enligt samma form som tidigare men att även en eller flera nya kommuner blir del av *Sjung och minns*.

Yttrande och förslag till beslut

Mot ovanstående bakgrund föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut:

- 1 Medel anvisas ur Division Kultur och Utbildnings anslag för kulturbidrag med 150 000 kr.
- 2 Erhållna bidrag ska redovisas i samband med att bidraget rekvireras.
- 3 Den del av projektet, som bidraget avser, utvärderas separat efter projektets slutförande
- 4 Eventuella förändringar i den del av projektet, som bidraget avser, ska ske i samråd med division Kultur och utbildning
- 5 Projektets syfte ska bibehållas
- 6 Vid all annonsering och annan marknadsföring ska anges att projektet erhållit stöd från Norrbottens läns landsting. Landstingets logotype ska användas. Logotyp hittas på www.nll.se/kultur
- 7 Slutrapport med ekonomisk redovisning ska lämnas senast tre månader från projekttidens utgång. Om inte slutrapport inkommer eller det vid uppföljning mot lämnad rapport visar sig att projektet inte följt angiven beskrivning kan återbetalning av stödet eller del därav bli aktuell.
- 8 Om projektet inte är avslutat inom tre månader från angiven sluttid eller påbörjat inom tre månader från angiven starttid, måste beslutet om bidrag omprövas
- 9 Projektet ska genomföras enligt de eventuella villkor som är förenade med beslutet
- 10 Bidrag som beslutats under visst verksamhetsår, men inte är rekvirerade före den 31 maj nästkommande år betalas ej ut.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 87

Bidrag till Internationell Kulturfestival 2013

Dnr 379-2012

Ärendebeskrivning

Föreningen Kultur Utan Gränser ansöker om 210 000 kr till internationell kulturfestival i Luleå. Tanken är att genomföra festivalen i samband med stadsfesten i Luleå 11-13 juli.

Kultur utan gränser är en organisation som grundades 2010. Syftet med föreningen är att arbeta med integrationsfrågor. Kulturen används som en ”perong för att integrera kulturer, folk, grupper och nationer”. Föreningen anser det vara viktigt att föra människor samman, arbeta tillsammans för att utbyta idéer för det goda samhället vi lever i. Man förmedlar i sin ansökan att integration kan bidra till att lösa några av de sociala problem som finns i vårt

samhälle samt hjälpa till att forma medvetandet hos ungdomar för en bättre framtid för sig själva och för samhället.

Aktiviteter som kommer att ingå i festivalen är internationell karneval/parad, barnkalas, internationell matfestival, internationell fotboll, drama och komedi, musik och dans. Genom dessa aktiviteter vill föreningen integrera barn, ungdomar, och äldre. festivalen kommer att ske tillsammans med Luleå stadsfest 11-13 juli 2013.

Syftet är att integrera nationer, kulturer och grupper i Luleå och Norrbotten, utbyta idéer, arbeta för kulturell mångfald tillsammans och undvika diskriminering. Arrangemanget vill också bidra till att öka antalet deltagare, samt locka besökare till Luleå. Det är viktigt att öka förståelsen och arbeta tillsammans för ett bättre samhälle, bevara kulturer och undvika ensamhet och avskildhet.

Luleå Kommun samt övriga bidragsgivare beräknas i ansökan medfinansiera projektet med 650 000 kr.

Total kostnad för projektet är 860 000 kr.

Förväntade resultat av projektet

Arrangörernas förhoppning är att den internationella kulturfestivalen ska bli ett veckoslut fyllt av glädje, kulturinslag, mat mm från olika kulturer och vara ett sätt att föra människor i olika åldrar med olika kulturell bakgrund närmare varandra. Förhoppningen är också att de medverkande ska trivas och sprida goda omdömen om festivalen och Luleå.

Yttrande och förslag till beslut

Festivalen ska arbeta med många kulturella grupper från olika delar av länet; bl.a. Gällivare, Piteå, Älvsbyn, Boden, samt med deltagare från följande länder: Sverige, Finland, Ryssland, Norge, Spanien, Eritrea, Kongo, Kamerun, Marocko, Burundi, Thailand, Kina, Afghanistan, Irak, Iran, Brasilien, Chile, Colombia, Barbados och Jamaica. Arrangörernas vilja att ge Norrbottens befolkning i olika åldrar och från olika kulturell bakgrund festivalarrangemang med syfte att främja integration och gemenskap framstår som positivt. Projektets syfte rimmar väl med Norrbottens läns landstings arbete med integrations- och mångfaldsfrågor bland annat genom projektet Kraftsamling. Verksamheten i föreningen Kultur utan gränser är ännu i sin linda och därför föreslås bidraget begränsas till 50 000 kronor. Medfinansieringsbeslut finns från Luleå kommun om 30 000 kr. Eventuellt tillkommer ytterligare 30 000 kr från Luleå kommun.

Mot ovanstående bakgrund föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut:

- 1 Medel anvisas ur Division Kultur och Utbildnings anslag för kulturbidrag med 50 000 kr.
- 2 Den del av projektet, som bidraget avser, utvärderas separat efter projektets slutförande
- 3 Eventuella förändringar i den del av projektet, som bidraget avser, ska ske i samråd med division Kultur och utbildning
- 4 Projektets syfte ska bibehållas

- 5 Vid all annonsering och annan marknadsföring ska anges att projektet erhållit stöd från Norrbottens läns landsting. Landstingets logotype ska användas. Logotyp hittas på www.nll.se/kultur
  - 6 Slutrapport med ekonomisk redovisning ska lämnas senast tre månader från projekttidens utgång. Om inte slutrapport inkommer eller det vid uppföljning mot lämnad rapport visar sig att projektet inte följt angiven beskrivning kan återbetalning av stödet eller del därav bli aktuell.
  - 7 Om projektet inte är avslutat inom tre månader från angiven sluttid eller påbörjat inom tre månader från angiven starttid, måste beslutet om bidrag omprövas
  - 8 Projektet ska genomföras enligt de eventuella villkor som är förenade med beslutet
  - 9 Bidrag som beslutats under visst verksamhetsår, men inte är rekviderade före den 31 maj nästkommande år betalas ej ut.
-

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS) och Stefan Tornberg (C):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS) och Dan Ankarholm (NS) till förmån för yrkande 2.

§ 88

Fördelning av statliga medel enligt den nya kultursamverkansmodellen

Dnr 956-13

Ärendebeskrivning

Den 28 januari fattade Statens Kulturråds styrelse beslut om medel till de 16 län och regioner som är del av kultursamverkansmodellen. Norrbottens läns landsting tilldelades 39 562 tkr att fördelas på de sju aktuella områdena. Anslaget är uppräknat med 0,61 % från 2012 års nivå.

Norrbottens läns landsting erhöll som enda län respektive region förutom Region Skåne en ramökning om 1 miljon kronor vardera för utveckling av dansen och arbetet med de nationella minoriteterna.

Från och med 2013 ingår Dans i Nord som del av kofferten. Till Dans i Nord har omfördelning skett inom koffertmedel och 125 tkr omfördelats.

Det särskilda arrangörstödet till norrlandsläna som fördelats av Kulturrådet ingår från och med 2012 i kultursamverkansmodellen. Stöd till samverkan inom ramen för NMD fördelas via Region Västerbotten.

Följande förslag har utarbetats utifrån ovanstående förutsättningar

Bidragsfördelning av koffertmedel 2013 (kr)

Institution/Verksamhet	Fördelning statliga medel 2012	Förslag fördelning statliga medel 2013
Norrbottensteatern	11 919 015	11 991 721
Norrbottensmusiken	17 339 533	17 445 304
Norrbottens museum	3 944 343	3 968 403
Norrbottens länsbibliotek	1 912 193	1 873 857
Folkrorelsernas arkiv	497 556	425 591
Danskonsulentverksamhet	203 010	229 248
Konstverksamhet	202 000	203 232
Hemslöjdskonsulentverksamhet	602 879	606 557
Teaterkonsulentverksamhet	239 532	240 993
Film, regionalt resurscentra	1 167 939	1 175 063
<i>Arrangörstödet NMD</i>	<i>100 000</i>	<i>100 610</i>
Dans i Nord	200 000	301 419
Prioritering till dans & minoriteter		1 000 000
Summa	38 328 000	39 562 000

Förslag till beslut

Fördelningsförslaget för år 2013 bifalls.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 89

Slutrapport från projektet Best Agers 2010-2012

Dnr 1855-12

Ärendebeskrivning

Ett av de framtida kännetecknen för en konkurrenskraftig region förespås bli tillgången till kompetent arbetskraft. Den demografiska utvecklingen är en utmaning. Länet uppvisar sedan flera år tillbaka negativa befolkningssiffror trots att Norrbotten på senare tid har haft hög tillväxt. Förklaringen finns dels i att inflyttningen till länet inte är tillräcklig samtidigt som länet uppvisar ett födelseunderskott, där dessutom antal barn som föds per kvinna är lägre än i Sverige. I kombination med en allt äldre befolkning innebär detta att Norrbotten liksom många andra europeiska regioner står inför en stor utmaning med arbetskrafts- och kompetensbrist inom en snar framtid.

Den norrbottniska befolkningen är åldrande. Under året (2013) uppnår närmare 1 500 personer inom offentlig verksamhet pensionsåldern. Till detta kommer lika många inom privat verksamhet.

Konkurrensen om arbetskraften kommer att öka. Inte minst inom offentlig sektor där hotet om en snar arbetskraftsbrist är avsevärt. Medelåldern hos offentliganställda är 53 år. Inom landstinget är dock de anställdas medelålder 47-48 år. Även det norrbottniska näringslivet med sin högteknologiska verksamhet befinner sig i en utsatt situation då flera av företagens nyckelkompetenser kommer att pensioneras inom en snar framtid.

Att säkerställa kompetens- och generationsväxling är en stor utmaning för Norrbotten. Statistik visar att Norrbotten tillhör de regioner som tidigt kommer att känna av arbetskrafts- och kompetensbrist. Detta ger Norrbotten en fördel.

Genom att utveckla generella metoder för kompetens- och generationsväxling, bland annat för att tillvarata den äldre arbetskraftens potential, kan länet bli en föregångare och bidra till det europeiska mervärdet. Landstingsstyrelsen beslutade därför i april 2009 att medverka i Interreg-projektet Best Agers.

Projektets uppdrag

Best Agers är ett projekt inom Baltic Sea region Pro-gramme 2007-2013. Det är ett så kallat innovativt projekt som har som mål att skapa ett gränsöverskridande innovationsområde, för att ta tillvara existerande och testa nya metoder för att 55-plussares kunskap och kompetens tillvaratas. 19 partners från åtta länder runt Östersjön har i ett konsortium tagit fram fakta om den

demografiska utmaningen i regionen samt om ålder och arbets- och samhällsliv. Man har testat metoder för att involvera 55-plussarna i det ekonomiska samhällslivet.

Projektets förväntade resultat enligt landstingsstyrelsens beslut var:

- Kunskap om metoder och angreppssätt som annars hade varit svårtillgängliga
- Lärande kring hur andra organisationer/regioner hanterar liknande problem
- Möjlighet att anpassa och testa metoder i det egna företaget
- Tillgång till extra resurser för att hantera problem som ändå måste hanteras
- Stärkt internationell position och image inom kompetens- och generationsväxlingstemat

Projektet pågick mellan 2010 och 2012. Den totala budgeten för landstinget i Best Agers-projektet var 296 921 euro och landstingsstyrelsen anslog 74 230 euro som medfinansiering.

Tillväxtverket, som är svensk granskningsmyndighet i Baltic Sea Region Programme 2007-2013, har godkänt landstingets samtliga rapporteringar av Best Agers-projektet. Hela projektet slutrapporteras av Lead partnern under första halvan av 2013.

Projektorganisation

Best Agers-projektet leds av en styrgrupp med en projektpartner från varje land. En Lead Partner, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein i Kiel, har det löpande huvudansvaret och för denna uppgift har man utsett konsultfirman REM Consult. Varje arbetsområde leds av och ansvaras för av en utsedd projektpartner. Olika projektpartners har ansvar för olika aktiviteter i projektet.

Best Agers-projektet i Norrbottens läns landsting har organisatoriskt varit ett delprojekt i projektet Regional kompetensförsörjning och generationsväxling i landstingsdirektörens stab, Avdelningen för regional utveckling.

Effekterna av projektets resultat och verksamhetsnytta

Nedan redovisas effekter av projektet.

Landstingsstyrelsens förväntade resultat

- Kunskap om metoder och angreppssätt som annars hade varit svårtillgängliga

Partnerskapet har med hjälp av forskare i projektet tagit fram och presenterat statistik och kunskaper om 55-plussare i Östersjöområdet och i partnerregionerna. Det visar sig till exempel att i hela Östersjöregionen är det åldersgrupperna över 55 som ökar mest de närmaste 10-15 åren, också i Norrbotten. Det finns alltså en potential för att öka arbetskraftsdeltagandet just i dessa grupper.

Partnerskapet har presenterat goda exempel och utarbetat rapporter om varför och hur man kan tillvarata 55-plussares kunskap och kompetens. En rapport resulterar i ett 17-punktsprogram för att behålla äldres anställningsbarhet. En annan rapport handlar om kostnader och fördelar med äldres anställningar. Här sägs att länder som har många äldre anställda också har många yngre anställda. Här sägs också att det är lönsamt på arbetsplatsnivå att implementera åldersmedvetenhet när det riktar sig till alla anställda på arbetsplatsen.

Projektet har också genomfört, ibland gemensamma, pilotprojekt beträffande till exempel mentorskap och mentorutbildningar, företagande, utbildningar av arbetsgivare i åldersmedvetet ledarskap, certifikat för åldersmedvetna arbetsgivare, äldres företagsexperters stöd till yngre företagare, utvecklat en plattform på nätet www.biiugi.eu för samverkan mellan yngre företagare och innovatörer och äldre mentorer och coacher. Ett exempel är Q Camp i St Petersburg, Ryssland, där äldre experter coachade unga entreprenörer. En företagare från Norrbotten deltog som coach.

En rapport om kreativt åldersmedvetet ledarskap i små- och medelstora företag har skrivits i projektet. Här är slutsatserna bland annat att många aktörer måste samverka för att åldersmedvetenhet ska fungera i företag samt att det är avgörande att arbetsmiljö och arbetsvillkor fungerar bra för alla och att olika pensionssystem måste ta med detta i beräkningen.

Best Agers har tillsammans med Almi Företagspartner Nords EntreprenörCentrum testat ett pilotprogram för 50+entreprenörer, vilket medverkar till att äldre startar företag och/eller blir mentorer för unga och äldre företagare. Detta föregicks bland annat av medverkan och information om projektet på mässan Livet leket för 55+ i Boden. 50+programmet startades i Luleå med en inspirationsdag "Vad ska du göra resten av ditt liv?" på EntreprenörCentrum med föreläsningar om företagande och mentorskap. Det var en öppen inbjudan och det kom ett sextiotal deltagare. Dessutom genomfördes ett seminarium för rådgivare med Senior Enterprise i Irland.

Övertorneå kommun erbjöd anställda över 50 år att delta i workshopserie om entreprenörskap hos EntreprenörCentrum och Best Agers. Ett femtontal deltagare vid fyra tillfällen våren. I Luleå genomfördes på EntreprenörCentrum workshopserien "Står du i startgroparna?" för 50-plussare. Vid fyra tillfällen deltog ca 15 personer i workshops om bland annat säljande, sociala medier och pensionsfrågor.

Bodil Jönsson föreläste om "När horisonten flyttar sig – att bli gammal i en ny tid". Två öppna och gratis föreläsningar i Luleå som lockade totalt 500 personer. Samverkan i arrangemanget skedde med pensionärsorganisationer.

Best Agers-projektet har här stimulerat till nya initiativ. Sunderby folkhögskola genomför, bl.a. med stöd av landstinget, länsstyrelsen och Nordiska ministerrådet, under 2013 en pilotkurs kallad Vidga horisonten. Denna vänder sig till 50-plussare som vill reflektera över sin framtida väg i arbets- och samhällslivet så att deras kompetens används. Syftet är att nå personer som är anställda och vill byta bana, är arbetslösa och pensionärer som vill arbeta vidare på sina egna villkor.

Information från Norrbotten om Best Agers-projektet och om vikten av att ta tillvara 55-plussares kompetens i samhälle och arbetsliv har skett främst reg-

ionalt, men också nationellt och internationellt vid ett 80-tal tillfällen under projektiden.

En dokumentärfilm har producerats i projektet. Här skildras fyra äldre som är aktiva i fyra länder som är företagare, anställd, mentor respektive innovatör. En av personerna är Kerstin Sofia Andersson, entreprenör i Sörbyn.

Ett nytt initiativ har tagits av Sparbanken Nord till en förstudie om en organisation för så kallade Kompetensänglar i Norrbotten. Här skulle äldre och erfarna norrbottningar, som vill verka för länets utveckling, kunna stå till förfogande för företagare och organisationer som behöver experthjälp.

- Lärande kring hur andra organisationer/regioner hanterar liknande problem

Den norska seniorpolitiken nationellt och lokalt har studerats av projektet. Till exempel har Sandnes kommunes seniorpolitik presenterats för partnerskapet. Denna har enligt kommunen lett till att fler äldre stannar i tjänst längre och att sjukfrånvaron minskat bland de äldre kommunalt anställda. Kommunens varumärke har också stärkts.

I Best Agers-projektet i Norrbotten har ett antal seminarier och konferenser genomförts på regional och internationell nivå om demografi och äldres potential i samhällsekonomin, för att sprida kunskap och skapa kontakt mellan organisationer och regioner.

Ett flertal undersökningar har gjorts i projektet där bland andra Luleå tekniska universitet har medverkat. Frågeställningar där Norrbotten har medverkat i undersökningar är till exempel:

- Hur ser befolkningsutvecklingen samt arbetskraftsdeltagandet bland äldre ut?
- Vilka instrument och institutioner har regioner och nationer för att hantera demografiska utmaningar?
- Hur ser företag och arbetsgivare på äldre på arbetsmarknaden
- Hur ser 55-plussare själva, förvärvsarbetande och arbetslösa, på sin situation på arbetsmarknaden?
- Vilka är förutsättningar för äldres entreprenörskap?
- Ett flertal rapporter har skrivits i projektet. Ett urval:
- Att uppmuntra entreprenörskap bland 55-plussare i Norrbotten – en studie
- Continued employability of best agers – a regional case – Norrbotten
- Demographic change and best agers work participation. A regional case – Norrbotten
- 55+ people and entrepreneurship: A theoretical framework and interview guide
- 55+ people and entrepreneurship. A study based on results from five partners in the Best Agers-project
- Generationsväxling i företag

- Identification of Success Factors for Training and Integration of Best Agers in Work Life

Seminarier har genomförts i Luleå 2011 och 2012 samt på projektnivå i St Petersburg och Hamburg för att sprida kunskap från undersökningar och rapporter. Dessutom har resultat från Best Agers arbetats in i landstingets grönbok om demografi - Skarpt läge för nya lösningar.

Ett östersjönätverk som en webbsida har skapats i projektet, Pan Baltic Regions Network for Innovative Age Management, för att regioner ska kunna hålla kontakt med varandra och lära av varandra i frågorna. Här kan Norrbotten få ytterligare kunskaper.

Projektet har samarbetat med Nordiska ministerrådet och Nordregio och tillsammans med Almi Nord och Övertorneå kommun har i Norrbotten testats ett program för att nå äldre entreprenörer. Detta program har inspirerats av Senior Enterprise i Irland.

Landstinget har genom projektet medverkat i en pilotutbildning på Sunderby folkhögskola av äldre stödpersoner som stöttar arbetssökande invandrarkvinnor i projektet EntreQ. Temat på föreläsningarna var Interkulturell kompetens.

Redovisningar av pilotprojekt, slutsatser och rekommendationer från projektet finns i projektbroschyrer; två för hela projektet och en broschyr på svenska om och till Sverige.

- Möjlighet att anpassa och testa metoder i det egna företaget

Best Agers har anordnat föreläsningar om åldersmedvetenhet och om goda exempel i regionen, inom ramen för landstingets verksamhet.

Ett begränsat partnerskap, 12 partners i fem länder, gick vidare och ansökte om en förlängning av Best Agers-projektet. Detta beviljades 2012 och under 2013-2014 kommer projektet Best Agers Lighthouses och landstinget/Folkhälsovården i Norrbotten (som ett av 5-10 företag i partnerskapet) att bedriva ett pilotprojekt i åldersmedvetet ledarskap. Projektet kommer att resultera i ett antal exempel på hur företag kan arbeta med åldersmedvetenhet och det kommer att följas av Övertorneå, Piteå och Luleå kommuner i Norrbotten, Tillväxtverket och Region Västerbotten, utöver landstinget självt.

- Tillgång till extra resurser för att hantera problem som ändå måste hanteras

Till Best Agers-projektet har landstinget netto erhållit ca 222 000 euro från Baltic Sea Region Programme 2007-2013. För Best Agers Lighthouses erhåller landstinget för åren 2013-2014 netto ca 108 613 euro från Baltic Sea Region Programme 2007-2013.

- Stärkt internationell position och image inom kompetens- och generationsväxlingstemat

Norrbotten var värd för ett ordinarie projektmöte, som förlades till Luleå 2012. Vid detta möte och vid andra projektaktiviteter har landstingspolitiker från Norrbotten deltagit och medverkat.

Best Agers-projektet har i en slutrapport gett ett antal rekommendationer till resp. land i projektet. Dessa rekommendationer bör vara intressanta för alla beslutsfattare och aktörer som tar sig an den demografiska frågan.

Genom Best Agers får beslutsfattare i Norrbotten fakta om 55-plussarnas kompetens och potential, så att de kan lyfta upp frågan på den samhälleliga dagordningen i Norrbotten, nationellt och internationellt.

Norrbotten har genom Best Agers kommit i kontakt med och samverkat med regioner och aktörer i östersjöområdet som är intresserade av att driva demografifrågan; BSSSC (Baltic Sea States Subregions Commission), CPMR och AER. I Norge har samarbete skett med Senter för Seniorpolitik, i Norden med Nordiska ministerrådet och Nordregio och i Irland med Senior Enterprise. Inom ramen för partnerskapet har också samverkan skett med partners i St Petersburg.

Resultat i förhållande till landstingsplanens mål Attraktiv region

Nedan beskrivs hur projektets resultat har bidragit till att delmålen i landstingsplanen. Observera att den statistik som presenteras står för sig själv och kan inte sägas exklusivt bero på resultat i Best Agers-projektet.

- Delmål Attraktiva livsmiljöer: Länets livsmiljöer berikas för alla om även den äldre delen av befolkningen kan och får bidra längre med sitt arbete, företagande och frivilligarbete i samhällsekonomin och samhällslivet.

Man kan säga att det är en trend att fler äldre startar företag. Statistik från Visma visar att under perioden 2000-2010 har pensionärernas andel av nyföretagandet fördubblats.

Almi Nords bedriver nyföretagarrådgivning inom EntreprenörCentrum, som omfattar åtta av länets kommuner. Almis egen statistik över antalet kundprojekt vid EntreprenörCentrum, med individuell rådgivning vid fler än ett tillfälle visar följande: Mellan 2008 och mars 2013 ökade den relativa andelen aktiva kundprojekt med personer 50 år och äldre med en procent per år. Dessa var 18-20 % av totala antalet och absoluta tal var dessa kundprojekt 226 st. Om man studerar kundprojekt med 60-plussare vid EntreprenörCentrum, var dessa 2-5 % av totala antalet och andelen ökade stadigt över de aktuella åren. I absoluta tal var de 49 st.

En utvärdering av aktiviteterna för 50+entreprenörer visar att deltagarna tycker att det är bra att särskild uppmärksamhet visas åldersgruppen i detta sammanhang.

- Delmål Öppenhet, mångfald och nya perspektiv: Många äldre upplever sig åsidosatta i samhälls- och arbetsliv, trots att många lever längre, är friskare och mer välutbildade än tidigare.

Statistik visar att förvärvsfrekvensen år 2008 för kvinnor och män i Norrbotten var enligt följande:

- 55-59 år – 78 % kvinnor, 80 % män
- 60-64 år – 59 % kvinnor, 60 % män
- 65-69 år – 10% kvinnor, 15 % män

År 2011 var förvärvsfrekvensen enl. följande i Norrbotten (riket inom parentes):

- 55-64 år – 70,3 (71,2) % kvinnor och 73 (75,1) % män
- 65-74 år – 12,1 (13,8) % kvinnor och 24,3 (24,9)% män

Färre norrbottningar än stockholmare förvärvsarbetar (mer än en timme/vecka) efter 65 års ålder. I Stockholm arbetar, enligt AMF, idag 20 % av 65-74-åringarna och i Norrbotten ca 10% i samma åldersgrupp.

Genomsnittsåldern, enligt Pensionsåldersutredningen, vid utträde från arbetslivet för personer i Sverige som vid 50 års ålder fanns med i arbetskraften var

- år 2000: ca 62 år för kvinnor och 63 år för män
- år 2010: ca 62,5 år för kvinnor och ca 63,7 år för män.

Många äldre kan tänka sig att arbeta längre, ofta på sina egna villkor och återinträda i arbetslivet efter pensionering. Äldre arbetslösa har dock svårare att återinträda.

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att antalet äldre arbetslösa i Norrbotten, öppet och i arbetsmarknadsåtgärder, har minskat åren 2012 och 2013, vilket kan bero på den dynamiska näringslivssituationen.

Inom Norrbottens läns landsting visar framtagna siffror att medelåldern på de anställda är 47 år för män och 48 år för kvinnor. Pensionsavgångarna de närmaste tio åren beräknas vara stora. Antalet anställda i landstinget som arbetar efter 65 har ökat över åren; år 2005 arbetade 23 personer efter 65 och år 2012 var det 92 personer.

Landstinget avser fortsätta att tillvarata att det finns arbetstagare som vill arbeta efter både 65 och 67 års ålder, liksom att landstinget behöver de unga i kompetensförsörjningen.

- **Välstånd och dynamiskt näringsliv:** Om fler 55-plussare startar företag eller blir mentorer och resurspersoner åt andra 55-plussare och unga som startar företag, kan näringslivet i Norrbotten få tillgång till mer kunskaper och erfarenheter och stärkas. Detta är tanken bakom programmet för 50+entreprenörer, mentorer/resurspersoner i Best Agers-projektet samt initiativen Vidga horisonten och Kompetensänglar.

Yttrande och förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutade gå in som partner i Best Agers-projektet för att på regional nivå lyfta frågan om äldre i arbets- och samhällslivet, eftersom kompetensförsörjningen är en viktig regional fråga i Norrbotten. Detta mot bakgrund av den demografiska situation Norrbotten befinner sig i. Många äldre är en potential i norrbottniskt arbets- och samhällsliv och kan bidra till kompetensförsörjningen i länet.

Landstinget har varit tidigt ute med att lyfta den regionala utvecklingsfrågan om demografi, ålder och arbets- och samhällsliv och åldersmedvetet ledarskap genom att delta i Best Agers-projektet. Under 2013 lägger Pensionsålderutredningen sitt slutbetänkande och de frågor som avhandlas i utredningen är just de frågor som har varit aktuella i projektet.

Almi Nords deltagare i Best Agers-projektet anser att samarbetet med Best Agers varit givande och gett nya infallsvinklar till EntreprenörCentrums arbete med nyföretagare. Övertorneå kommun och Almi Nord har varit mycket aktiva samarbetspartners i projektet, genom att delta i aktiviteter om äldre och entreprenörskap. Detta borgar för att resultat av projektet sprids i länet.

Projektet har i Norrbotten arbetat med frågor som åldersmedvetet ledarskap, entreprenörskap och mentorskap samt verkat opinionsbildande. Det har i projektets aktiviteter visat sig att det finns många 55-plussare som är intresserade av att delta i arbets- och samhällslivet längre och på nya sätt

Statistik visar att fler äldre förvärvsarbetar längre, även i Norrbotten. Antalet 65-plussare i landstinget som arbetar ökar också. Arbetslösheten bland 55-plussare i Norrbotten minskar. Antalet nyföretagare bland landets pensionärer ökar och i Almi Nords verksamhet ökar att antalet nyföretagare bland både 50-plussare och 60-plussare relativt sett.

Samverkan har skett med landstingets personalavdelning. Landstinget avser fortsätta att tillvarata att det finns arbetstagare som vill arbeta efter både 65 och 67 års ålder, liksom att landstinget behöver de unga i kompetensförsörjningen.

Frågan om åldersmedvetet ledarskap är viktig för att skapa förutsättningar för ett bra arbetsliv för alla åldrar, även för att äldre ska kunna arbeta så länge de vill och kan. I Best Agers-projektet har det visat sig att det krävs tid för att åldersmedvetenhet ska få genomslag. Best Agers-projektet ska därför förlängas under 2013-2014 för att arbeta specifikt med denna fråga. Detta nya projekt kallas Best Agers Lighthouses. I Norrbotten ska landstinget genom Division Folkhälsovården medverka som pilotarbetsgivare och syftet är att kunna visa upp bra exempel i detta avseende.

I februari 2013 medverkade Best Agers-projektet i landstingsfullmäktiges utbildningsdag om kompetensförsörjning i landstinget och redovisade resultat och framtida planer för Best Agers-projekten. Resultat från Best Agers har arbetats in i landstingets grönbok om demografi - Skarpt läge för nya lösningar.

Genom Best Agers-projektet har landstinget som arbetsgivare och regional aktör fått ta del av andra perspektiv än de inomorganisatoriska beträffande kompetensförsörjningsfrågor, vilka ju är högaktuella för landstinget som den största arbetsgivaren i Norrbotten med verksamheter i alla kommuner. Nationella och internationella perspektiv och lösningar har också lyfts fram, liksom näringslivets syn på demografi och kompetensförsörjning.

Mot denna bakgrund föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut:

- 1 Slutrapporten från projektet Best Agers 2010-2012 läggs med styrelsens yttrande till handlingarna.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 90

Antagande av åtgärdsprogrammet för klimat- och energiarbetet i Norrbotten 2013-2015

Dnr 435-13

Ärendebeskrivning

Arbetet med energi och klimatfrågan i Norrbottens län tog fart under 2006 då länets aktörer inom offentlig sektor, energileverantörer och näringslivet samlades till ett rådslag för att diskutera behovet av samsyn i energifrågorna. En samverkansprocess mellan Norrbottens läns landsting, Kommunförbundet Norrbotten och Länsstyrelsen i Norrbottens län inleddes med fokus på energi- och klimatfrågan.

Processen resulterade i en Klimat- och energistrategi för Norrbottens län, som också var ett regeringsuppdrag till Länsstyrelsen under 2008. Som ett steg i processen togs ett Åtgärdsprogram för klimat- och energiarbetet i Norrbotten 2010-2012 fram under 2009. Syftet med programmet var att lyfta fram exempel på åtgärder i arbetet för energieffektivisering av samhället, ökad andel förnybar energi i länet och minskad klimatpåverkan.

Nu har den första åtgärdsperioden avslutats och Åtgärdsprogram för klimat- och energiarbetet i Norrbotten 2013-2015 har arbetats fram i bred samverkan med länets aktörer. Landstinget har deltagit i revideringens styrgruppsarbete samt i arbetsgrupper.

Syftet med åtgärdsprogrammet är att lyfta fram exempel på åtgärder i arbetet för energieffektivisering av samhället, ökad andel förnybar energi i länet och minskad klimatpåverkan. Klimat- och energiarbetet i länet bedrivs av flera aktörer från olika sektorer i samhället, och ska hjälpa till att skapa förutsättningar för att tillvarata möjligheterna till ekonomisk tillväxt i Norrbotten kopplat till klimatförbättringar och energiomställning. Åtgärdsprogrammet ska vara ett stöd för aktörer i arbetet för hållbar utveckling och minskad klimatpåverkan. Det kommer bland annat att ligga till grund för prioritering av offentlig finansiering rörande projekt inom klimat- och energiområdet.

Åtgärdsprogrammet lyfter fram aktiviteter inom sex olika sektorer; skog- och jordbruk, trafik och infrastruktur, byggande och bostäder, industri, kommuner och landsting samt besöksnäring. Tre av dem, de om trafik och infrastruktur, industri och skog- och jordbruk, återspeglar de sektorer som ger upphov till merparten av klimatpåverkande utsläpp inom länet medan de övriga föranleds av sådana aktiviteter inom länet där länets företag, myndigheter och enskilda har möjligheter att påverka.

Åtgärderna inom dessa sektorer har ekonomiska fördelar som kan spara pengar åt aktörer i länet, alternativt förebygga framtida kostnadsökningar, och kan utgöra grund för nya verksamheter och nya arbetstillfällen.

Prioriterade inriktningar

Klimatfrågan är tvärvetenskaplig och för att nå framgång är det viktigt att klimatfrågan är närvarande i beslut på alla nivåer i samhället, inom de tre inriktningar som länet i brett partnerskap valt att prioritera:

- Hållbar tillväxt
- Hållbar samhällsplanering
- Hållbara transporter

Prioriterade energislag

För att nå en ökad andel förnybar energi har länet beslutat att fokusera på tre prioriterade energislag; vindkraft, vattenkraft och bioenergi.

Energislagen har valts utifrån principen att vi ska fokusera på energislag som vi, dels redan är duktiga på att ta tillvara, samt som vi bedömer ha goda förutsättningar att utveckla och som kan ge oss fördelar gentemot andra regioner.

Mål

Programmet betonar att Norrbottens län bör ha minst lika höga ambitioner inom klimat- och energiområdet som den nationella nivån och programmet siktar sig på följande mål till år 2020:

Energianvändningen i länet ska bli effektivare än 2005. Detta ska ske bland annat genom:

- Att specifika energianvändningen per ytenhet (driftel och uppvärmning) i bostäder, små och medelstora företag samt offentliga lokaler ska minska med 25 procent till 2020.
- Att industrisektorn ska energieffektivisera 20 procent per BRP-krona.
- Uppvärmning med direktverkande el ska upphöra till 2020.
- Att energianvändningen i transportsektorn ska effektiviseras med 20 procent.

Användningen av förnybar energi ska öka ha ökat med 20 procent till år 2020 (jmf 2005) genom ersättning av fossila bränslen samt minskad energianvändning. Detta ska ske bland annat genom:

- Att användningen av eldningsolja inom industrin i Norrbotten ska ersättas till 100 procent av förnybara alternativ fram till år 2020.
- Att uppvärmning med fossila bränslen ska upphöra till 2020.
- Att andelen förnybar energi i transportsektorn ska uppgå till 10 procent.

Tidsplan

Det regionala klimat- och energiarbetet följs upp årligen och åtgärdsprogrammet uppdateras i intervaller om tre år.

Under 2013 kommer det huvudsakliga arbetet att bestå i att genomföra åtgärder och att skapa plattformar för tvärspektoriell och sektorsvis samverkan.

År 2014 kommer arbetet med att genomföra åtgärder att fortgå och ett strukturerat system för samverkan mellan aktörerna i länet finns på plats. Sista året 2015 fortgår arbetet med åtgärderna och en sammanställning och analys av resultaten från programarbetet genomförs parallellt. I detta ingår också att sammanställa och processa förslag inför kommande programperiod. Vid årsskiftet 2015/2016 ska ett nytt åtgärdsprogram finnas framtaget.

Yttrande och förslag till beslut

För att Norrbotten ska nå de regionala klimat- och energimålen, bidra till att nå de nationella målen och i förlängningen till ett Sverige med netto-noll utsläpp 2050, behöver olika samhällsaktörer arbeta med både de kort- och de långsiktiga möjligheter som finns att minska energianvändningen och de utsläpp den ger upphov till.

Landstingets huvuduppgifter är att främja en god hälsa, ge bra vård och skapa goda livsmiljöer för att på så sätt bidra till tillväxt och välfärd. Landstinget har en miljöpolicy som, precis som de internationella, nationella och regionala styrdokumenterna, utgår från visionen att vi till nästa generation ska lämna över en livsmiljö till våra efterkommande som är lika bra och helst bättre än den vi fick till låns.

Landstinget bidrar till det regionala klimat- och energiarbetet genom fokusering på hållbara insatser inom de tre huvudområdena energi, transporter och produkter. Landstinget ska i all sin verksamhet och som regional aktör bidra till att miljö- och klimatpåverkande utsläpp minimeras genom hushållning av resurser. Ny teknik ska användas för att minska fysiska transporter. Låg miljöbelastning och samordning av transporter ska prioriteras. Landstinget prioriterar material, produktgrupper och tjänster med tydlig miljö- och hälsokoppling. All landstingsverksamhet ska bedrivas med minsta möjliga belastning på miljön och förbrukning av resurser.

Landstingets åtagande, att tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten, arbeta för en ökad användning av innovativa produkter inom miljöteknik genom utvecklingen av en innovationsarena med en investeringsplattform, går även i linje med landstingets engagemang i projekt Regions 4 Green Growth.

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen att landstingsfullmäktige fattar följande beslut:

- 1 Norrbottens läns landsting anser det självklart att delta i det regionala klimat- och energiarbetet och tar sitt ansvar genom medvetna och långtgående miljöåtgärder i den egna verksamheten och antar Åtgärdsprogram för klimat- och energiarbetet i Norrbotten 2013-2015 som ett styrdokument för det regionala klimat- och energiarbetet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 91

Medfinansiering till Socialt företagande på landsbygden - introduktion och träning för att skapa ett eget arbete

Dnr 776-13

Ärendebeskrivning

Kalix kommun ansöker om medfinansiering till projektet ”Socialt företagande på landsbygden- introduktion och träning för att skapa sig ett eget arbete”.

Bakgrunden till projektet är att hitta en långsiktigt hållbar modell för hur en nedlagd skola i en by kan bli en positiv del av utvecklingen på landsbygden genom att nya verksamheter etableras som skapar arbetstillfällen och att nya innovativa servicelösningar växer fram. Projektet bygger på en förstudie gjord av Pålänge Byaförening där det framkom att socialt företagande utifrån affärsmässiga grunder och ett långsiktigt och hållbart perspektiv är intressant att utveckla. Det finns idag ett behov av aktörer som kan underlätta etablering på arbetsmarknaden och därmed integrera grupper som riskerar ett permanent utanförskap på arbetsmarknaden. En ökad samverkan mellan olika myndigheter och mer individuellt utformade insatser gör att fler kan lämna bidragsberoende och samhällsvinsterna såväl som individens personliga vinning är betydande.

I Norrbotten finns tio till tolv verksamheter som kan definieras som sociala företag men inget i Kalix kommun och det saknas exempel på sociala företag i Norrbotten som etablerats på landsbygden i en mindre by.

Syftet med projektet är att genom delaktighet och utbildning hjälpa personer som står långt från arbetsmarknaden att skapa sitt eget arbete genom att etablera ett socialt företag inom återvinning och renovering av möbler och sömnad, kompletterad med kaféverksamhet och försäljning med lokalisering i Pålänge före detta skola. Målen är att:

- Bygga upp en långsiktig verksamhet som ska bli ett känt och välbesökt utflyktsmål som skapar god ekonomi och verkar utvecklande för övriga föreningar och Pålänge som helhet. Det ska bli en arbetsplats där alla känner sig behövda och många söker sig till.
- Deltagarna i verksamheten ska utifrån intresse och kompetens själva bilda och äga företaget. Möbelrenovering blir ett initialt medel för att komma igång med nya verksamheter skapas utifrån deltagarnas kompetens och de behov som finns i bygden. Det kan vara sociala innovationer, affärsutveckling av idéer/metoder som avser att tillgodose de behov som finns och skapa nya arbetstillfällen.
- Ett bygdebolag som ska arbeta med övergripande tillväxtfrågor ska bildas. Modellen ska bli en god förbild för andra bygder i Sverige.

Genomförande

Verksamheten ska drivas i samverkan mellan projektägaren Kalix kommun, Pålänge Byaförening, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pålänge Fria förskola ekonomisk förening, Land & Strand. Andra samarbetspartners är Sunderby folkhögskola, Coompanion Norrbotten och Hela Sverige ska leva.

Målgruppen för verksamheten är i förstahand personer som står långt från arbetsmarknaden och i regel finns inskrivna hos Arbetsförmedling och Försäkringskassa eller finns i någon av Kalix kommuns verksamheter.

I inledningsskedet handlar det till stor del om att i samverkan med samarbetspartners rekrytera deltagare, utveckla policys och metoder för att ta emot deltagare och för att bygga upp företaget, ta fram utbildningsmaterial inom socialt företagande och entreprenörskap till deltagarna, anskaffa utrustning samt anpassa lokalerna.

Kärnverksamheten kommer i första hand att utgöras av: Möbelrenovering inklusive ytbehandling, sömnad, kafé med försäljning samt E-handel. En viktig del av arbetet kommer handla om att skapa verktyg för fungerande arbetsordningar/ansvarsområden/genomgång av utbildning av arbetsmetoder med renoveringsobjekt/ dokumentation av genomförda arbeten. Deltagarna kommer även att erbjudas deltagande i äventyrspedagogik.

I den senare delen av projektet ska seminarier för erfarenhetspridning och workshops för utvärdering av projektet hållas. Samt en process för etableringen av ett Bygdebolag arbetas fram.

Förväntat resultat

När projektet är genomfört ska två nya företag vuxit fram; Ett bygdebolag som jobbar med övergripande tillväxtfrågor samt ett arbetsintegrerade socialt företag som driver verksamheten vidare. Andra förväntade resultat är att:

- Verksamheten ska utvecklas till en arbetsplats där de som deltar växer, trivs och kan vara med och påverka sin situation.
- Ökad kunskapen om social ekonomi och socialt företagande.
- En modell finns för vad man kan göra med en nedlagd skola och hur det kan utvecklas till ett centrum för nya verksamheter och tillväxt.
- Byborna i Pålänge ska känna en ökad delaktighet för samhällsutvecklingen och upplever framtidstro.
- En spinoffeffekt av projektet är att andra idéer som framkom under förstudien ska kunna ges möjlighet att genomföras.
- Projektet ska kunna stå som modell för andra bygder inte bara i Kalix kommun, utan även nationellt på hur det går att arbeta med socialt företagande utanför centralorten.

Projektets budget

Projektet har en total budget på 4 522 174 kr. Från landstinget söks 1 340 000 kr. Övrig medfinansiering är Länsstyrelsen med 1 340 000 kr, Kalix kommun med 786 914 kr, Projektintäkter 220 000kr, offentlig direktfinansiering Arbetsförmedlingen 2 123 000 kr.

Projekttiden är 2013-03-01 till 2015-03-01 + en månad för rapportering.

Jämställdhetsintegrering i projektet

Ingen information finns i ansökan.

Yttrande och förslag till beslut

Projektet är ett bra initiativ på hur en före detta skolbyggnad i en by kan användas för att etablera nya meningsfulla verksamheter. Landstinget är medvetet om att det idag finns en stor grupp människor i arbetsför ålder som står utanför arbetsmarknaden. Socialt företagande är en möjlighet till att skapa nya hållbara företag och utveckla affärsområden som ger nya arbetstillfällen samtidigt som nya grupper integreras på arbetsmarknaden.

De åtgärder som Kalix kommun vill genomföra är trots samverkan med Coompanion Norrbotten, Sunderby folkhögskola och Hela Sverige ska leva alltför lokala. Bedömningen är att projektet inte ligger i linje med de insatser som landstinget ska stödja med regionala utvecklingsmedel.

De insatser som behövs på regional nivå för att stärka socialt företagandet i Norrbotten handlar om stödstrukturer kring arbetsgivarfrågor, handledning och affärsutveckling.

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut:

- 1 Norrbottens läns landsting avslår ansökan.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 92

Medfinansiering till Sápmi Awards

Dnr 1049-12

Ärendebeskrivning

Jokkmokks kommun har i sitt måldokument ”Jokkmokk 2015 – den naturliga kommunen där alla ryms”, tagit ett samlat grepp om utvecklingen i kommunen och i arbetet utgår man ifrån följande mål:

- En framtidskommun med hög livskvalitet
- Växande arbetsmarknad
- Attraktiv arbetsgivare
- God ekonomisk hushållning och en hållbar utveckling

Kommunen lyfter fram en positiv befolkningsutveckling som den allra viktigaste utmaningen, där besöksnäringen är ett prioriterat område i syfte att skapa fler arbetstillfällen och i syfte att locka till sig fler kommuninvånare och besökare.

Jokkmokks kommun betonar att det samiska varumärket ska stärkas. Kommunen ska fortsätta att jobba med den samiska kulturen och de samiska näringarna samt skapa och vidareutveckla arrangemang av olika slag, såsom Jokkmokks Marknad.

I arbetet med att stärka det samiska varumärket ingår följande delområden:

- Stärka samiska näringar
- Vidareutveckla samiska traditioner
- Belysa traditionell samisk kunskap
- Flera samiska institutioner
- Stärka samiska utbildningar och forskning
- Ökad turism utifrån samiska varumärken

I Jokkmokk har många initiativ tagits för att stärka det samiska folket. Det pågår idag ett samarbete mellan näringslivsbolaget Strukturum AB och Jokkmokks samebyar i syfte att utveckla det samiska näringslivet.

Detta är en del i ett treårigt projekt, inom vilket Jokkmokks kommun, i samarbete med samebyarna och sameföreningarna, vill utveckla kreativa näringar i samverkan med besöksnäringen samt sprida kunskap och inspiration genom att lyfta fram framgångsrika företrädare för en levande kultur i hela Sápmi.

Projektet har en budget på 2 246 000 kr för år 2013. Landstinget medfinansierade förra årets projekt med 500 000 kr och i år söker man från landstinget medfinansiering med totalt 500 000 kr. Länsstyrelsen i Norrbotten finansierar med 250 000 kr. Övriga tilltänkta medfinansierare är Vattenfall (150 000 kr), Sparbanken Nord (250 000 kr), Umeå 2014 (250 000 kr), Jokkmokks kommun (560 000 kr) och lokala sponsorer (286 000 kr).

Mål

Projektet syftar till att öka attraktionskraften, stärka Jokkmokk som samiskt varumärke, stärka lokal företagsamhet och öka antalet besökare och inflyttare.

Projektaktiviteter

Den huvudsakliga projektaktiviteten är genomförandet av arrangemanget Sápmi Awards, där stipendier utdelas inom områdena mat, slöjd och renskötsel. Nomineringsförfarandet till Sápmi Awards är öppet för alla människor i hela Sápmi.

Det konkreta arbetet, med att utforma kriterier, utse jury mm, överläts till nedanstående aktörer för de olika områdena:

- Mat: Slow Food Sápmi
- Slöjd: Sámi Duodji (Sameslöjdstiftelsen)
- Renskötsel: Ansvar inte klart ännu.

Verksamheten har ett liknande upplägg under de planerade tre åren, 2012, 2013 och 2014. Vidare ska uppföljning och utvärdering göras under projekt-

tiden, i syfte att förfina insatsinriktningar och skapa ett lärande genom att brister synliggörs och framsteg dokumenteras.

Förväntad verksamhet efter projektperioden

Efter projekttidens slut skall det unika Sápmi Awards arbetas vidare i en annan organisation i Jokkmokk

Jämställdhetsintegrering

Projektet riktar sig till både kvinnor och män och alla deltar på samma villkor.

Yttrande och förslag till beslut

Föregående års projekt var uppskattat av besökare och gav ett mervärde till näringslivet i form av ökad beläggning och försäljning. Den samiska profilen för Jokkmokks har också stärkts.

Projektet med dess inriktning sammanfaller med de prioriterade åtgärderna i Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2020. Förutom strategiskt gränsöverskridande samarbete, skapar projektet även utveckling av den samiska kulturen (en av våra nationella minoritetsgrupper) samt syftar till en utveckling av det samiska näringslivet.

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut

- 1 Norrbottens läns landsting beviljar Jokkmokks kommun, i samverkan med samebyarna och sameföreningarna i Jokkmokk, medfinansiering med maximalt 500 000 kr till projektet Sápmi Awards, under förutsättning att övriga finansiärer bidrar så att förväntade resultat kan uppnås.
- 2 Medlen anvisas ur anslaget för regionala utvecklingsmedel för 2013 med 500 000 kr.
- 3 Erhållna bidrag ska redovisas i samband med att bidraget rekvireras.
- 4 I all annonsering och övrig marknadsföring ska anges att projektet genomförs med stöd av Norrbottens läns landsting. Landstingets logotyp ska användas.
- 5 Lägesrapporter skall kontinuerligt redovisas samt att slutredovisning ska göras senast tre månader efter avslutat projekt.
- 6 Eventuell avvikelse från projektplan ska rapporteras till Norrbottens läns landsting. Då beviljade projekt inte genomförs enligt plan kan projektägare bli återbetalningsskyldig.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S) och Stefan Tornberg (C):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS) Mattias Karlsson (M):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS), Dan Ankarholm (NS), Mattias Karlsson (M) och Hans Swedell (M) till förmån för yrkande 2.

§ 93

Medfinansiering till LTU Biosyngas Centre

Dnr 747-13

Ärendebeskrivning

Det råder en bred politisk enighet om att det svenska transportsystemet ska vara oberoende av fossila bränslen år 2030. Ett av de realistiska alternativen som kan leda till denna måluppfyllelse är termokemisk omvandling av skogsbränslen via förgasning till syntetiska drivmedel, t.ex. metanol, metan eller dimetyleter (DME). En beräkning, som baseras på ett antagande om att det år 2040 kommer att finnas lågvärdiga skogsbränslen motsvarande c:a 70 TWh/år (Skogsstyrelsen, 2008), visar att man kan producera c:a 45 TWh syntetiska drivmedel per år. Detta motsvarar c:a 45% av nuvarande drivmedelsanvändning och skulle ge en minskning av CO₂-utsläppen med ungefär 12 miljoner ton per år eller ungefär 20 % av de totala svenska utsläppen idag. De industriella processer som behövs för omvandlingen passar bra för integration med befintliga massabruk, vilket innebär en ny affärsmöjlighet för svensk skogsindustri samtidigt som viktiga samhälleliga behov (minskade CO₂-utsläpp och ökad försörjningstrygghet) tillgodoses. En vidareförädling av Sveriges skogliga resurs inom landet har ett mycket större värde för landet än att sälja bioenergi som energiråvara, till exempel till kolkraftverk i utlandet.

De nyckelteknologier som behövs för de nya bioraffinaderierna har varit fokus för flera sammanhållna pilotskaleförsök vid förgasningsanläggningen i Piteå. Som ett resultat av dessa program finns det idag en av världens förnämsta pilotparker för termokemisk omvandling av biomassa i Piteå.

Infrastrukturen i Piteå är unik genom att den omfattar ett komplett bioraffinaderi i pilotskala med en tillräckligt stor kapacitet för att möjliggöra fullskaletester med ett relativt stort antal fordon. Dessutom finns det en kritisk massa av kompetens för forskning på högsta nivå och för praktisk drift av avancerad processutrustning bland de deltagande organisationerna. Denna kombination utgör en perfekt miljö för kostnadseffektiva studier av nya processer och verifiering av teoretiska processmodeller som behövs för uppskalning av processerna till kommersiell skala. Internationellt finns det bara tre miljöer som kan jämföras med Solander Biosyngas Centre. Idag används den på detta sätt producerade DME:n i tio tunga lastbilar som går i kommersiell trafik på fyra orter i Sverige.

Den grundläggande kemitekniken för de enhetsprocesser som behövs för omvandling av syntesgas till drivmedel och kemikalier är välkänd sedan mer än 70 år. Däremot saknas industriellt relevanta erfarenheter av förgasning av biomassa till ren syntesgas. Under de år som körningar har genomförts på anläggningen har ett antal frågor identifierats på detta område, som behöver svar innan en storskalig kommersialisering av drivmedelsproduktion från biomassa är möjlig. För att besvara många av dessa frågor behövs noggranna experiment i pilotskala under industrirelevanta förhållanden och under tillräckligt lång tid, för att upptäcka problem som kan uppstå under kontinuerlig drift, såsom beläggingsbildning i utrustning och uppbyggande av spårämnen i vissa processteg som över tid kan leda till allvarliga processtörningar.

Tekniken med att förgasa svartlut och göra om gasen till drivmedel är nu utvecklad, dock finns svartlut bara vid massabruk och i en begränsad mängd (visserligen stor mängd men ändå begränsad). Svartlut är speciell eftersom den innehåller stora mängder kokkemikalier från massabruket. Dessa kokkemikalier fungerar som katalysator vid förgasning vilket innebär att man får en effektivare process än utan katalysator. Teoretiskt borde det gå att späda ut svartluten med ganska stora mängder av annat bränsle utan att katalysatorverkan försvinner. Projektet syftar till att undersöka om detta stämmer i praktiken, genom att studera blandningar av svartlut och pyrolysolja samt svartlut och förvätskat organiskt avfall. Pyrolysolja kan framställas av trä och förvätskat organiskt avfall går att framställa av allehanda organiska avfall, t.ex. jordbruksavfall. Om det stämmer att man kan blanda ut svartluten kommer potentialen för syntetiska drivmedel i Sverige och övriga Europa att öka väsentligt (minst fördubbling). Målet för halvåret är att ta fram faktaunderlag för beslut om eventuella pilotskaleförsök och utvidgning av projektet.

Vidare ska detta projekt bedriva långtidsförsök med produktion av DME, ett syntetiskt dieselbränsle, och tester av bränslet i 8 tunga lastbilar som går i kontinuerlig trafik. Målet med projektet är att identifiera tekniska problem som kan uppstå när man kör processen under en längre tid. Med hjälp av projektresultaten kan man dels förbättra processen och dels får man fram underlag för beräkning av processekonomi i en fullstor anläggning, något som är ett måste om processen någonsin ska kunna bli kommersiell.

Programmet är fokuserat runt den infrastruktur som har byggts upp vid Solander Biosyngas Centre, Piteå. Den befintliga infrastrukturen har byggts upp av ett kluster bestående av Luleå tekniska universitet, ETC, Smurfit

Kappa, Chemrec, IVAB, Haldor Topsoe och Sveaskog. Finansieringen för projekten har huvudsakligen kommit från Energimyndigheten, MISTRA, EU och svenska och internationella företag.

Projektet har en totalbudget på 31 490 000 kr, för projekttiden 2013-01-01 -- 2013-06-30. Från landstinget söker man medfinansiering med totalt 1 000 000 kr. Övriga medfinansierare är Energimyndigheten med 15 029 000 kr, Länsstyrelsen i Norrbotten med 1 000 000 kr, Luleå tekniska universitet med 787 000 kr och företagens medfinansiering med 6 273 000 kr. Företagens arbets-, teknik- och råvaruinsatser tillkommer med 7 402 000 kr.

Projektaktiviteter

Projektet består av tre delar; experiment i pilotskala, fortsatt utveckling av BioDME-konceptet samt katalytisk förgasning av flytande biobränslen.

Fälttester är en förutsättning för kommersialisering av DME-fordon, för att möta kommande utsläppsnormer samt för att verifiera den grundläggande tekniken med avseende på livslängd och tillförlitlighet.

Mål

Detta projekt syftar till att, som en del av LTU Biosyngas Center, driva och upprätthålla den forskningsinfrastruktur för svartlutsförgasning och BioDME – tillverkning, som krävs för att kunna testa i industrirelevant miljö samt nå flera mål som kräver längre testkörningar i processanläggningen. Målet är att kunna köra långtidstester i Bio DME-anläggningen, öka tillgängligheten vid distribution, samt fälttesta med utvecklade motorer. Vidare är målet att undersöka tekniska och ekonomiska förutsättningar för två nya möjligheter för svartlutsförgasningstekniken, dels att samförgasa svartlut med pyrolysolja och dels att förgasa förvätskat avfall.

Förväntad verksamhet efter projektperioden

LTU avser att organisera verksamheten inom ramen för en ny centrumbildning vid institutionen för Teknikvetenskap och Matematik och att bedriva forskning inom ett antal samordnade projekt med arbetsnamnet LTU Biosyngas Center.

Yttrande och förslag till beslut

LTU har tillsammans med ETC, Chemrec, Smurfit Kappa och andra företag och universitet bedrivit forskning om bioraffinering under drygt 12 år. Den experimentella forskningen har huvudsakligen bedrivits i pilotskala i anslutning till ETCs laboratorium i Piteå. Denna kontinuerliga drift av anläggningen har resulterat i värdefulla erfarenheter. Fram till nu har pilotförsöken haft som primärt mål att undanröja de största hindren för kommersialisering av tekniken, men det finns ett antal vetenskapliga frågor på detta område som behöver svar för att möjliggöra en storskalig kommersialisering av drivmedelsproduktion från biomassa. Dessa frågor kan endast besvaras genom noggranna experiment i pilotskala under industrirelevanta förhållanden och under tillräckligt lång tid för att upptäcka problem som kan uppstå under kontinuerlig drift, vilket detta projekt syftar till.

Satsningen går i linje med Energimyndighetens prioriteringar inom biodrivmedelsområdet. Energimyndigheten stödjer detta projekt utifrån prioriteringarna i myndighetens temarapport om transporter, FOKUS III, där forskning, utveckling och demonstration av konvertering av biobränslen, baserad på biomassa enligt Förnybarhetsdirektivet, till biodrivmedel prioriteras. Underlättande av kommersialisering och implementering av dessa tekniker är också en prioriterad verksamhet. Vidare prioriterar Energimyndigheten detta projekt eftersom det möjliggör tester av en process med en hög systemverkningsgrad och produktion av biodrivmedel som har bättre emissionsegenskaper än fossila biodrivmedel. Vidare är det av betydelse för Energimyndigheten att processen har en tydlig synergi med skogsindustrin.

Projektet överensstämmer med Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2020, vilken betonar utvecklingen av förnybar energi som ett högt prioriterat område. Energi- och miljöteknik har pekats ut som strategiskt viktiga för länets fortsatta tillväxt och som ett starkt forskningsområde vid Luleå tekniska universitet. En prioriterad inriktning i länets Klimat- och energistrategi är Hållbara transporter och ett av länets tre prioriterade energislag är bioenergi, där länets stora råvarutillgångar i form av massaved och biobränsle har en stor potential att bidra till att minska kolinnehåll i bränslet och därmed också bidra till målsättningen om att andelen förnybar energi i länets transportsektor ska upp till 10 % år 2020.

Projektet sammanfaller med landstingets mål, enligt miljöpolicy, att som regional aktör verka för en utveckling av uthålliga och förnybara energikällor i länet.

Medfinansieringen möjliggör bibehållandet av strategiskt forskningskompetens och kontinuerlig drift av en unik pilotanläggning. Långsiktigt finns det goda chanser för nya projekt med EU-finansiering eller direkta uppdrag från den spirande bioraffinaderi-industrin. Inga nya utlysningar är dock annonserade i närtid vilket riskerar att leda till att kompetensen sprids om personalen som ansvarar för pilotanläggningarna söker sig till nya jobb. Projektet bidrar till att tekniska osäkerheter elimineras och nya idéer och tillämpningar med kommersiell potential utvecklas samtidigt som värdefull kompetens, inom ett för Sveriges energiförsörjning viktigt område, bibehålls.

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut.

- 1 Norrbottens läns landsting beviljar Luleå tekniska universitet medfinansiering med maximalt 1 000 000 kr till projektet LTU Biosyngas Centeranläggningen, under förutsättning att övriga finansiärer bidrar så att förväntade resultat kan uppnås.
- 2 Medlen anvisas ur anslaget för regionala utvecklingsmedel för 2013 med 1 000 000 kr.
- 3 Erhållna bidrag ska redovisas i samband med att bidraget rekvireras.
- 4 I all annonsering och övrig marknadsföring ska anges att projektet genomförs med stöd av Norrbottens läns landsting. Landstingets logotyp ska användas.
- 5 Lägesrapporter skall kontinuerligt redovisas samt att slutredovisning ska göras senast tre månader efter avslutat projekt.

- 6 Eventuell avvikelse från projektplan ska rapporteras till Norrbottens läns landsting. Då beviljade projekt inte genomförs enligt plan kan projektägare bli återbetalningsskyldig.
-

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S), Leif Bogren (S), Agneta Granström (MP), Kenneth Backgård (NS) och Johnny Åström (NS):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Mattias Karlsson (M):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Mattias Karlsson (M) och Hans Swedell (M) till förmån för yrkande 2.

§ 94

Ägardirektiv till Garnisfastigheter AB

Dnr 955-13

Ärendebeskrivning

För den verksamhet som bedrivs i Garnisfastigheter AB (nedan kallat bolaget), gäller detta ägardirektiv antaget av bolagsstämman. Ägaren har i detta ägardirektiv tydliggjort sina intentioner avseende inriktningen av bolagets verksamhet utöver vad som framgår av gällande bolagsordning-och aktiebolagslag. Direktivet gäller i första hand för tiden intill nästa årsstämma men omfattar även bolagets verksamhet på längre sikt.

Verksamhetens mål

Bolaget ska tillhandahålla lokaler och leverera tjänster till rätt kvalitet och vid rätt tid och plats till hyresgäster på ett kostnadseffektivt sätt. Verksamheten anpassas till kundernas behov i dialog med dem.

Verksamhetens inriktning

Bolaget ska förvalta fastigheter, vilket innebär planering av fastighetsinnehav, anskaffning och avveckling av fastigheter samt uthyrning av lokaler. I uppdraget ingår också att underhålla och värdesäkra det egna beståndet på ett tillfredställande sätt.

Bolaget ska utföra drift av fastigheter och målet är att fastigheten fungerar på ett optimalt och energieffektivt sätt genom väl planerad fastighetskötsel, förebyggande och avhjälpande underhåll samt resurssnål och effektiv energiförsörjning

Bolaget ska anpassa fastigheterna vid förändrat lokalbehov hos kunderna. Det innebär tillbyggnad eller ombyggnad av lokalerna. Även förändringar som beror på omDispositioneringar vid inhyrning omfattas.

Bolaget ska i sin verksamhet beakta ägarens miljöpolicy.

Bolaget ska arbeta aktivt med jämställdhetsintegrering i sin verksamhet.

Ekonomiska och finansiella mål

Ekonomi ska vara god och långsiktigt hållbar med en budget i balans och ge ett ekonomiskt handlingsutrymme för att skapa utvecklingsmöjligheter.

Ägarnas insyn och information

Landstingsstyrelsen som ägare utövar insyn och tillsyn över bolaget.

Bolaget ska löpande hålla ägaren väl informerad om sin verksamhet via Affärs- och strategiplan. Möten ska dokumenteras och protokollet justeras av vald justerare. Protokoll från styrelsesammanträden ska finnas tillgängliga hos bolaget.

Bolaget ska samråda med ägaren innan planer och åtgärder vidtas som direkt eller indirekt kan påverka ägaren eller på annat sätt förutsätter ekonomiskt engagemang från ägarnas sida.

Bolaget ska arbeta aktivt med att till ägaren kommunicera verksamhetens resultat och nytta.

Förslag till beslut

Norrbottens läns landsting antar ägardirektiv för Garnisfastigheter AB.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

§ 95

Medfinansiering till Go Business – Next step

Dnr 634-13

Ärendebeskrivning

Piteå har under ett antal år arbetat systematiskt med att förbättra uppstart och överlevnad för nya företag inom de kreativa näringarna, främst fokuserat på dans, media, musik och upplevelser. En del av denna satsning har bedrivits under namnet Go Business, vilket landstinget har medfinansierat 2011-2013 med 400 000 kr.

Go Business är en inkubator som erbjuder nystartade, kreativa och kulturella företag en kontorsplats, stöd och hjälp att driva sin verksamhet under den kritiska uppstartsperioden.

Sedan starten 2008 har Go Business testat fram en väl fungerande arbetsmetod och Go Business har genom sina resultat visat att verksamheten ger ett mervärde för en större region än bara Piteå med omnejd. Sedan starten är den 76 entreprenörer som har gått igenom Go Business och samtliga av dessa är idag fortfarande kvar inom sin bransch.

Acusticums övergripande framtidsarbete håller för närvarande på att formaliseras och ett politiskt beslut berörande ledning och finansiering kommer att fattas under våren/försommaren 2013. Go Business kommer att vara en viktig del i detta utvecklingsarbete och kommer att inneha en central position.

Go Business kommer, tillsammans med aktörer inom angränsande verksamhetsområden i Piteå, Luleå och Skellefteå, att driva utvecklingen av kreativa näringarna i dessa tre kommuner. Detta arbetssätt bibehåller det lokala engagemanget för entreprenörerna samtidigt som aktörerna kan utbyta erfarenheter och dra lärdomar av varandra. På regional nivå kommer Go Business i första hand att samarbeta med Centek, Krenova och övriga aktörer inom innovationskedjan.

Piteå kommun är projektägare. Projektet sträcker sig från 2013-03-01 till 2014-06-30 och med en total projektkostnad på 1 400 000 kr. Från landstinget söker man nu medfinansiering med totalt 250 000 kr. Övriga medfinansierare är Länsstyrelsen i Norrbotten med 700 000 kr och Piteå kommun med 450 000 kr.

Mål

Målet är att det varje termin ska vara 15 tillsatta platser i Go Business samt att dessa entreprenörer ska öka överlevnadsförmågan och tillväxttakten i sina företag.

Projektaktiviteter

I syfte att bygga starka och hållbara entreprenörer erbjuds entreprenörerna utbildningen Go Academy. Erbjudandet är tvådelat, dels individuellt med att

ta fram en aktivitetsplan och stöd genom affärsutvecklingssamtal och dels utveckling på gruppnivå i form av workshop, föreläsningar och studiebesök.

Go Academy innehåller tre delar:

- 1 Coachande utveckling genom enskilda samtal och gruppaktiviteter
- 2 Ideplanka (Verifiering/utmaning)
Konceptet Idéplanka (framtaget tillsammans med Connect Norr samt Centek) är en variant av Draknästet, men här söker inte kreatören pengar, utan idéer, kontakter och möjligheter till utveckling av sin verksamhet.
- 3 Nätverksbyggande aktiviteter

Jämställdhetsintegrering i projektet

Den kreativa industrin är relativt jämställd, men man märker fortfarande en skillnad i att kvinnor har en lägre intäkt på levererad tjänst. Go Business har som syfte att öka kvinnors förtjänst på levererad tjänst.

Förväntade resultat av projektet

Det övergripande syftet med Go Business är att skapa tillväxt och utveckling i regionen inom de kreativa näringarna. Go Business ska öka möjligheterna för unga, välutbildade ungdomar att verka och bosätta sig i regionen, vilket bidrar till att skapa nya företag inom en de kreativa näringarna i regionen. Vidare ska projektet stärka samarbetet med aktörer inom traditionell industri samt inom den starkt framväxande nya industrigrenen, förnyelsebar energi.

Förväntad verksamhet efter projektiden

Projektet kommer under projektiden att verka för att stärka och bredda finansieringen till fler aktörer i regionen från och med 2014-07-01, dock är projektägarens bedömning den att verksamheten, även fortsättningsvis, kommer att vara i behov av lokal och regional offentlig finansiering i någon form.

Yttrande och förslag till beslut

Med projektet Go Business – Next step vill man vidareutveckla en framgångsrik verksamhet som har utvecklats och bedrivits i Piteå sedan 2008. Verksamheten fokuserar främst på de områden som är kopplat till Institutionen för Musik och Media; dans, media, musik och upplevelser.

Go Business – Next step har som syfte att vidga sitt åtagande, från att tidigare haft fokus på enbart inkubatorsprogrammet till att även ha en uttalad roll inom nyföretagande, rådgivning och affärsutveckling. Vidare ska erfarenhetsutbytet med övriga noder i Sverige inom de kreativa näringarna stärkas. Erfarenhetsutbytet och lärande mellan entreprenörer ska också förbättras genom nätverksträffar mellan Piteå-Luleå-Skellefteå.

Norrbottens län prioriterar arbetet med de kreativa näringarna högt, vilket avspeglas i våra regionala utvecklingsplaner. Basindustrin utgör grunden för vår tillväxt, men en stor del av framtidens jobb finns inom de kreativa näringarna. Dessa näringar attraherar också framförallt kvinnor samt unga människor.

De nya branschöverskridande kreativa näringarna och ungas möjligheter till arbete, entreprenörskap, företagande och karriärmöjligheter lyfts fram i reg-

ionala utvecklingsprogrammet som grundförutsättningar för utvecklingen i Norrbotten.

Mot den bakgrunden föreslås landstingsstyrelsen fatta följande beslut.

- 1 Norrbottens läns landsting beviljar Piteå kommun medfinansiering med maximalt 250 000 kr till Go Business – Next step, under förutsättning att övriga finansiärer bidrar så att förväntade resultat kan uppnås.
- 2 Medlen anvisas ur anslaget för regionala utvecklingsmedel för 2013 med 150 000 kr och för 2014 med 100 000 kr.
- 3 Erhållna bidrag ska redovisas i samband med att bidraget rekvireras.
- 4 I all annonsering och övrig marknadsföring ska anges att projektet genomförs med stöd av Norrbottens läns landsting. Landstingets logotyp ska användas.
- 5 Lägesrapporter skall kontinuerligt redovisas samt att slutredovisning ska göras senast tre månader efter avslutat projekt.
- 6 Eventuell avvikelse från projektplan ska rapporteras till Norrbottens läns landsting. Då beviljade projekt inte genomförs enligt plan kan projektägare bli återbetalningsskyldig.

Yrkande och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS) och Mattias Karlsson (M):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Johnny Åström (NS), Dan Ankarholm (NS), Mattias Karlsson (M) och Hans Swedell (M) till förmån för yrkande 2.

§ 96

Yttrande till förvaltningsrätten över överklagat styrelsebeslut

Dnr 601-13

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens beslut den 30 januari 2013 Förändrad divisionsorganisation m m (§ 12-13) har överklagats. Förvaltningsrätten har anmodat landstinget att avge yttrande i ärendet. Yttrandet ska vara förvaltningsrätten till handa senast den 23 april 2013.

Enligt 6 kap 6 § kommunallagen får styrelsen själv föra landstingets talan i alla mål och ärenden om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Klaganden hävdar att besluten strider mot kommunallagen 3 kap 9 § samt landstingsstyrelsens reglemente.

Landstingsstyrelsen bestrider påståendet och gör gällande att besluten inte kan upphävas eftersom de har tillkommit i laga ordning. Beslutet strider inte mot lag eller annan författning och kan av den anledningen inte heller upphävas.

Förslag till beslut

- 1 Landstingsstyrelsen avger yttrande enligt bilaga.
- 2 Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Yrkanden och propositionsordning

Yrkande 1

Kent Ögren (S):

- Beslutsförslaget bifalls.

Yrkande 2

Kenneth Backgård (NS), Dan Ankarholm (NS), Johnny Åström (NS) och Stefan Tornberg (C):

- Beslutsförslaget avslås.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkande 1 vinner majoritet.

Beslut

Enligt beslutsförslaget.

Reservation

Av Kenneth Backgård (NS), Dan Ankarholm (NS) och Johnny Åström (NS)
till förmån för yrkande 2.

Särskilt yttrande

Jens Sundström (FP) biträder yrkande 2.

Protokollsanteckning

Mattias Karlsson (M) och Hans Swedell (M) deltar inte i beslutet.